

dengê bakur

KOVARA MEHANE YA RêZANI û ŞIROVERî

Hejmar: 4

Hezîran 1999

Bûha: 5.00 DM

HELWESTA PKK'Ê Û "BÎRYARA DARXÎSTÎNÊ" ●
Hemreş Reşo

POLÎTİKADA MAKSİMALİST ANLAYIŞIN SONUÇLARI ●
VE İMRALI DURUŞMALARI
Bayram Ayaz

LÎ BAŞURA KURDÎSTAN BERVE ●
ŞEREKÎ NÛ?
Yekiti Gulbaran

SÛRGÜNDEKÎ KÛRT PARLAMENTOSU'NUN KONUMU ●
A. E. Çayircioğlu

DÊ KÎNGÊ AZAD EDEBİYATA KURD BİBE? ●
Muhemed Devran

ULUSAL KURTULUŞ MÛCADELEMİZDE ●
YENÎ DURUM
Adil Duran

BU GÛZELİM DEVLETE YAZIK OLUYOR! ●
Dr. Serhat

ZORUNLU BİR AÇIKLAMA ●
H. Reşo

4

5

HELWESTA PKK'Ë
Û "BİRYARA DARXİSTİNË"
Hemreş Reşo

8

POLİTİKADA MAKSİMALİST ANLAYIŞIN
SONUÇLARI VE
İMRALI DURUŞMALARI
Bayram Ayaz

14

Lİ BAŞURA KURDİSTAN BERVE
ŞEREKÎ NU?
Yekiti Gulbaran

18

SÜRGÜNDEKİ KÛRT PARLAMENTOSUNUN
KONUMU
A. E. Çayircioğlu

21

DÊ KÎNGÊ EDEBİYATA KURD
AZAD BİBE?
Muhemed Devran

23

ULUSAL KURTULUŞ MÛCADELEMİZDE YENİ
DURUM
Adil Duran

25

BU GÛZELİM DEVLETE
YAZIK OLUYOR!
Dr. Serhat

27

ZORUNLU
BİR AÇIKLAMA
Hemreş Reşo

30

BASIN AÇIKLAMASI

 dengê bakur
KUWARA BÊKANE YA RÎZANE B SÎROVER

Berpirsiyarê Gişti/Genel Sorumlu

Cemal Batun

Navnişan/Adres

Box 143, 178 22 Ekerö/Sweden

E-mail

bakur@pdk-bakur.com

Bûhatiye saleki/Yıllık abone

Li Almanyayê 50 DM

Li Evropa 70 DM

Kapak ve Sayfa Düzeni

Adar&A Graphics

Baskı

Alternatif Druck

HELWESTA PKK'Ê Û "BIRYARA DARXISTINÊ"

Hemreş Reşo

Me di "Dengê Bakur" hejmara 2-3.de, bi pêşkeşkirina hin mînakên balkêş ji serpêhatiyên dîrokî dabû ber çavan ku "lihevkirina Adana'yê" bi salan *hatina* xwe bi dengê bilind dida xûyanîkirin. Çawa ku "ev hatina", ji bo dîroknas û ronakbîran ne bûyereke veşartî bû, herwaha piştî girtina serokê PKK'ê, *batina* "biryara dardakirin"ê jî dihate zanîn. Di derbara van babetan de gellek berhevdanên (münakaşa) bêrdar hatibûn kirin. Lê mixabin, ne wan gotûbêj û ne jî wan hişyarkirinan karibûn bandoreke havildar li ser serokatiya PKK'ê bikin. Bi vacayî, PKK, xwediyê wan rexneyên avadar wek dijmin didît û bi serhişkiyek bê hempa, her li ser rêzaniya xwe dimeşî.

Dawiya dawiyê, ew meşa çewt ku dîrî rastiya gelê Kurd bû, gîha qonaxeke welê ku PKK bêgav (mecbur) bike, bi devê serokê xwe, *binek* ji wan şaşiyana bipejirîne (qebul bike) û bide daxûyanîkirin. Belê, *binek* ji wan. Jiber ku serokê PKK, bi tenê şaşiya hevalbendiya ligel dagîrker û pêwendiyên derveyî pejirand, ne yên navkurdistanî. Ew jî, kînga? Gellekî mixabin, piştî ku serokê wê kete nav destên neyaran!

Belê, hatin û rûdana van herdu bûyeran jî dihatin zanîn û sedema wan jî PKK bi xwe bû. Wê bi kirinên şaş û helwestên çewt mercên vê rewşa malkambai amede kir û gîha vê qonaxa îro.

Ew şaşî û çewtî çî bûn?

Jiber vê dem û pêvejoya gellekî zîz, em naxwazin bi dîr û dirêjî li ser wan rawestînin, lê ji bo pêşgirtina carandinê, em di pêşkeşkirina zincîreyek ji wan çewtiyên bingehîn pêwîst û rast dibînin:

1 - "Apovani"

Berî damezrandina PKK'ê, pêşengên wê, bi derketina di bin navê "Apovaniyê" de, çarenûsa tevgera xwe bi yekî ve girêdan. Bi gotin, liv û bendewariyên xwe, ji xwe re, ne tenê "serokek", lê "Xwudanek" jî afirandin û xwe bi giştî xistin bin bandora "yekkesî".

2 - "Rola zordestiyê"

Ligel vê yeka han, bi daxwaza ku ji "serkeftinên" neyaran "destkeftî"(!) bibin, wan ligor xwe, "rola zordestiyê li Kurdistan'ê" şirovekirin û rêxistina xwe (PKK) li ser bingehê zordestiyê damezrandin. Bi vê yekê, wan di aliyekî de serokê xwe bi çeka "zordestiyê" xemilandin û di aliyê din de jî hemû rêxistin, avahî û partiyên derveyî xwe bi dijmin nixandî.

Wek baş tete zanîn, ev "çeka zordestî"yê di hindurî PKK de bi rengêkî sistematîk û dijî derve, bi taybetî jî dijî rêxistin û partiyên Kurdistanî hate bikaranîn. Bi vê yekê ne baweriya hindurî û ne jî ya derveyî mabû. Bingeha hevalbendî û dostaniyê li ser bingehê "çavtirsandinê" hatibû avakirin.

3 - "Înkara dîrokê"

Pêşengên PKK, dîroka Kurdistanê bi derketin û hebûna xwe ve girêdidan! Ligor wan dîrokeke kurdistanî tunnebû; dîrokê bi tev-gera wan destpêdikir! Gava "dîrokek" tunnebe, "serpêhatiyên dîrokî" jî namînin. Ji tiştêkî "tunneyî" jî merov nikare destkeftî bibe! Ev helwesta bû ku nedihîşt pêşengên PKK "hatina

lihevkirina Adana'yê" bibînin û hebûna tevgera Kurdistanî jî bipejirîn. Belê, ji bo wan, ne dîrokek hebû, ne serhildanên Kurdistanî pêkhatibûn û ne jî wan "mîrasek" ji me re hiştibûn. Bi tenê PKK xwediyê "mîrasek"ê bû. Gellekî ditirsiyan ku tevgerên derî wan, rojekê ji rojan biçin li ser "mîrasa" wan rûnin!

4 - Şerê çekdarî

Pistî hilweşîna Yekitiya Sovyet, jihevketina welatên sosyalîst û pêkhatina gêtiyeke (dûnya) yekqutbî, bi taybetî jî şerê kendavê û Kuweyt bi zelalî da naskirin ku rêzaniya navneteweyî, mîzan û pîvanên berê hatine guhartin. Çawa ku van guhartinan nûjenkirina rêzaniya navneteweyî ligel xwe anîn, wan ji nûve nixandina berjewendiyên jî dan ber gelên cîhanê.

Rast e, dema "du blokîyê", ji bo gelên bindest demeke gellekî havildar û kêrhatî bû. Her hêztirbûna blokekî dibû metirsiyek mezin li ser bloka din. Wek Kurd dibêjin: "ço, ço vedigerîne", ew dema, dema parastina wekheviya hêzan bû. Berjewendiya her yekî ji wan blokan di firehtirkirina dorhêla xwe de bû. Ewana hewceyê hevalbendan bûn. Jiber vê yekê jî, wan bi her tunî piştgîriya gelên bindest dikirin. Pirraniya gelên bindest jî wê keysê destkeftî bûn û gîhan serxwebûna xwe. Lê belê, parçebûna welatê me di navbera çar dewletan de bûn mezintirîn asteng. Berjewendiya wan her du blokan ligel wan dewletên dagîrker bêtir bûn. Bi tenê qelskirina hevalbendên bloka dîtir armanc bû. Bi gotinek din, serkeftina gelê Kurd nedikarî di berjewendiya wan de destekî pola bileyze. Bindestiya gelê Kurd, ne tenê di destên blokan de, di destên dagîrkeran de jî bûbû karteka çavtirsandinê.

Erdnîgariya (cografya) Kurdistanê li ber çavan e. Dagîrkeran dewripîştî wê girtine. Gelê Kurd ketiye nav çembereke welê teng ku nikarê bêhna xwe hilde. Şerê çekdarî bê alîkariya derveyî nikare were meşandin. Ev alîkarî jî bi tenê dikare bi destên, an jî bi destûra dagîrker û hevalbendên wan were kirin. Ma ew dagîrkerê ku dev ji dagîrkeriya xwe bernedaye dikare bibe ciyê baweriyê? Di aliyê din de, ma Kurdistanê rizgarkirî, bê piştgîrî û pejirandina navneteweyî dikare li ser xwe bimîne?

Baş tete zanîn ku her şerek li Kurdistanê, hişma

dagîrkeran dikşîne ser xwe. Bi taybetî jî dewleta Tirk! Jiber ku ew her şerekî li Bakur, şerê "man û nemana" xwe dibîne, ew bi hemû hêzên xwe, bê ku li rast û çepê xwe binêre, bi hovberiyek bê hempa, êriş dibe ser gel. Ta roja îro, her şerê di nav cerga Kurdistanê de bûye sedema gelkujî û wêrankirina welêt. Pêvejo û dongiya vî şerê 15 salan jî ev rastiya carek din, bi xurtî dan ber çavan.

Piştî evqas serpehatiyên malwêranî, piştî ku merov bizanibe meşandina şer di nav cerga Kurdistan de barekî gellekî giran e û ew merov hewcedarî dagîrkeran dike, divê merov ligor wê metodên xwe hilbijêre û rêzaniya xwe jî binirxîne. Bi kurtî, divê merov "lingên xwe, ligor berê xwe dirêj bike" û barê xwe sivik bike. Divê armanca livbaziyan *cerga neyar* bi xwe be. Malwêranî xwe bikşîne wê derê, ew bandora xwe li wir bimîne û neyar wê êş û tevliheviya kujdar seh bike. Ger na, neyar her li ser xwe dimîne û bi girêdana vê yekê, di pîvana berjewendiyên dereke de jî guhartinek nû peyda nabe.

Gava merov bikaribe van rastiya bibîne, bikaribe dîroka gelê Kurd ya xûnavî bide ber çavan, divê merov carekê din "kumê xwe bide ber xwe û bîponije". Lê gellekî mixabin em di helwesta PKK de guhertinekê nikarin bibînin: Serokê PKK, li ber "dadgeha" taybetî daxûya-nîkirin ku ewana di aliyê "hêzên derveyî de hatine bikaranîn" û ew pêwendiyana wek şaşiyek mezin nixand. Ma gelo meşandina şer dijî *Kurdistan-Başûr* ne domdariya wan pêwendiya ne? Wek tete zanîn, piştî girtinê, serokatiya PKK, bi nixandinek *rast* dabû zanîn ku "gotin û pêşniyariyên" serokê wan, PKK girê nade. Bêguman, PKK bi wê daxûyaniyê karteke mekin di destê xwe de hiştibû. Lê di van rojên dawîn de ew gotin vala derket. Ma di helwesta dewleta Tirk de, çi guhartinek havildar hatibû holê ku serokatiya PKK helwesteke nû wergirt. "Di nav çar dîwaran de" an jî "di pas perdan de" dewletê hin belên (soz) dabûn? Çawa ku PKK, pêkhatina her pêwendiyê li derveyî xwe, metirsiyek (xeter) mezin didît, mafê me jî he ye ku ji wan "pêwendiyên" agahdar bibin.

Bi taybetî, gava ew "pêwendiyên" zîndanî bin û hûnera bikaranîna dewleta Tirk jî were nasîn!

Wek li jor jî hate gotin, baş dihate zanîn ku "dadgeha" DGM'ê dê biryara darxistinê bide. Ger em

bixwazin rastiye bibînin, ev "biryara" ku hatiye wergirtin, ne biryareke dijî serokê PKK ye, ew "biryarek" dijî gelê Kurd û tevgera Kurdistanî ye.

Ev "biryara", biryareke çavtirsandin û "înkara" gelê Kurd e.. Divê hêrgiz (muhakak) ev yeka han jî baş were zanîn û nirxandin ku, *bêtirî* PKK, dê *gelê* Kurd di bin bandora vê rewşa kirêt de binale.

Di vê dem û pêvejoya gellekî zîz de, bi tenê *yek-dengî û hevkarîya* hêzên Kurdistanî dikarin di çareserkirina pirsgirêka kurdî de destekî pola bileyzin, divê em bi giştî dengê xwe bilind bikin û dijî darxistina serokê PKK rawestin. bêrewabûna vê biryara "dadgeha" taybetî bidin ber çavên gelên cîhanê.

www.arsivakurdi.org

POLİTİKADA MAKSİMALİST ANLAYIŞIN SONUÇLARI VE İMRALI DURUŞMALARI

Bayram Ayaz

Kürt sorunu, PKK Genel Başkanı Abdullah Öcalan'ın Suriye'den çıkarılmasından İmralı'da yargılanmasına kadar uzanan son 7-8 aylık dönemde, yeniden dünyada ve Türkiye'de yoğun biçimde tartışıldı. Daha önce başka yazılarımızda da belirttiğimiz gibi, PKK, Kuzey Kürdistan ulusal demokratik hareketinde ağırlıklı bir konuma sahiptir. Bu nedenle, A. Öcalan tartışmaların ve ilginin ana merkezini oluşturuyor.

A. Öcalan, Roma'da iken ve İmralı mahkemesinin başlayacağı ilk günlerde iç ve dış kamuoyunun daha fazla dikkatini üzerine çekti. Bir de, Öcalan'ın kaçırıp Türkiye'ye götürülmesinden sonra Avrupa ülkelerinde meydana gelen protesto eylemleri yoğun tartışıldı.

Uluslararası basın asıl İmralı davasına büyük ilgi gösterdi. Altıyüzü aşkın önemli medya temsilcisi İmralı'ya gitti. İzleyebildiğimiz dünyanın tanınmış belli başlı gazeteleri Öcalan Duruşmasını ilk gün başsayfadan, çoğu fotoğraflı okuyucuya sundular.

Radyo ve televizyonların büyük çoğunluğu da duruşmayı ilk haber olarak verdiler. Daha sonraki günlerde, bu büyük ilgi yerini, gazetelerin dış haberler sayfasının önemsiz, küçük sütun haberlerine bıraktı.

Uluslararası medya, Türk devletinin "azgın teröristbaşı olarak lanse ettiği A. Öcalan'ı, "terörden pişmanlık duyan, af dileyen ve canını kurtarmaya çalışan biri" olarak kamuoyuna aktardı. İzleyebildiğimiz kadarıyla uluslararası medyanın Türkiye'deki Kürt sorunuyla ilgili "mitosu", Kürt özgürlük mücadelesi figürü, İmralı Duruşması öncesindeki önemini ve misyonunu büyük ölçüde yitirmiş durumdadır.

Bu niçin böyle oldu? Uluslararası medyanın A.Öcalan'a bir kastı mı vardı, O'nu etkisizleştirmek mi istiyorlardı? Yoksa Öcalan'ın ifadeleri, uluslararası medyayı hayal kırıklığına uğratarak, onlarda haber başlıklarına uygun bir kanaatin oluşmasına mı neden oldu? Bunu ilerde göreceğiz.

Yazılarını yakından izlediğimiz ve Kürt halkının haklı mücadelesine gerçekten sempatiyle bakan bazı basın çalışanlarında hayal kırıklığının oluştuğunu söyleyebiliriz. Sanıyorum bu gözlemimizi, uluslararası basını izleyen çok kişi paylaşır. İmralı Duruşması'na uluslararası medyada 30 Mayıs 1999 akşamı hakim olan ilgiyi uyandırmak sanıyorum artık zor olacak. Bu da, Kürt hareketi için bir kayıp, Türk devleti içinse hayal edemeyeceği bir başarıdır. Dileriz bundan sonraki duruşmalarda bu ilgi yeniden oluşur. Çünkü uluslararası medyanın ilgisi, sadece Öcalan'ın kişiliğiyle ilgili bir sorun değildir, Kürt sorununun dünyada tartışılması açısından büyük önem taşıyor.

Medya konusuna değinirken yanlış anlamayı önlemek için bir noktanın altını çizmekte yarar vardır. Bizim sözkonusu ettiğimiz uluslararası medyadır. Türk medyasından söz etmiyoruz. Türk medyası, Kürt sorununu ve onun bir parçası olan İmralı Duruşması'nı, Türk devletinin "milli bir maçı" olarak kabul ediyor ve bu "maçta" zaten başından beri kutsal devletinin yanında yerini almış durumdadır. Türk medyasına, Kürt sorunuyla ilgili son olarak genelgeyle gereken emirler iletildi. Yayınlarında kullanacakları sözcükler kendilerine bildirildi. Onlar da bu emirleri zaten hemen uygulamaya koydular. Düşünün ki bir ülkede medyaya herhangi bir konuda kullanacakları sözcükler devlet tarafından dikte ettiriliyor.

Düşünce, basın ve haber özgürlüğü gibi çağımızın en temel özgürlüklerine ağır darbe vuruluyor. Ama kimseden ne bir ses, ne bir nefes. Ne beklersiniz böyle bir medyadan! Kamuoyunu, devletin ve devletin içinde etkili olan belli odakların isteği doğrultusunda şartlandırmak. Ne yazık ki, Türkiye'de, fiili ve moral açıdan öyle bir baskı ortamı oluşturuldu ki, medyadaki dürüst birkaç kalemden de artık cesaretli bir ses çıkmıyor. Bu durum, Ortadoğu'daki diğer devletlere göre daha açık ve nispeten sivil bir topluma sahip olan Türkiye'de anti-demokratik gelişmelerin ne kadar ürkütücü düzeye ulaştığını gösteriyor.

*Bu yazı A.Öcalan
davası henüz
sonuçlanmadan
yazılmıştır.
Aynen yayınıyoruz.*

Öcalan'ın Tutukluluğu ve İmralı Duruşmasına İlişkin Kısa Belirlemeler

Öcalan, İmralı'da tutukludur. Kürt perspektifi açısından bakıldığında, kendisine yüklenen suç iddiaları ve O'nun Kürt ulusal hareketi içindeki tavır ve tutumları ne olursa olsun O, Kürt sorunundan dolayı Türk devletinin eline düşmüş bir tutsaktır, eski deyişle esirdir. İmralı Duruşması'nın seyri, bizim ve sanıyorum diğer Kürt yurtsever demokratik güçlerinin de bu bakış açısını köklü etkileyecektir.

Öcalan'ın tutukluluğunu ve duruşmalarını, yoğun bir psikolojik baskı ortamında geçirdiğini tahmin etmek güç değil. Gerçi kendisi, İmralı Duruşması'nın ilk gününde kendisine iyi davranıldığını açıkladı. Bu açıklamalardan sonra, Özgür Politika gazetesi "İşkencede gün" rubriğine 105. günden sonra son verdi.

Daha sonra aynı gazete (15.06.1999), devletin Öcalan'a saygı gösterdiğini kendi ağzından ve anabashlıktan okuyucuya duyurdu. Bütün bu açıklamalardan sonra, bizim ve başkalarının, tutukluluk koşulları üzerine görüş belirtmesi, pek doğru bir tutum olmaz. Zaten Öcalan'ın açıklamalarından sonra, konuya ilgi duyan uluslararası insan hakları örgüt ve insiyatifleri, Öcalan'a Türk devletinin baskılarından artık söz etmiyorlar. Daha çok, muhtemelen verilecek idam cezasının uygulanmaması yönünde isteklerde bulunuluyor. Diyalog önerisi seslendiriliyor.

Eğer Türk devleti Öcalan'a gerçekten baskı yapmamışsa, O'na "saygılı" davranmışsa, bundan sevinç duyarız. En azından, bir insana fiziki acı verilmemesi sevindiricidir. İşkencenin sistemli bir sorgulama yöntemi olarak kullanıldığı uluslararası planda kabul gören Türkiye'de, PKK Genel Başkanı'na bu yöntemlerin uygulanmaması olumludur.

PDK-Bakur Genel Başkanı Hemreş Reşo da 1998'de Ankara'da yakalandığında kendisine kaba, fiziki işkence yapılmadı. Yurtdışına çıkarıldığında, kendisine fiziki işkence yapılmadığını kendisi de açıkladı. Gerçi bu iki partinin konumları farklıdır. Uluslararası planda Türkiye üzerinde gerçekleşen baskılar da farklı oldu. Yine de Türk devleti, işkence yapmamışsa bu olumlu bir adımdır.

Türk devletinin, 1 Numaralı Düşmanı'na "saygılı" davranmasının altında yatan neden nedir? Bizi bu ilgilendiriyor. Buna verilecek iki yanıt var.

Birisi, devlet gerçekten diyalog kurmak ve ülkenin en önemli sorununu çözüm yoluna sokmak istiyor. İkincisi, bu tutumdan yararlanarak Kürt yurtsever hareketini güçsüzleştirmek ve ona darbe vurmak istiyor.

Öcalan'ın hazırlık soruşturması aşamasında verdiği ifadeler, bizzat el yazmalarının kopyaları Kürtler arasında yaygın okunuyor. Gerek yazılı ifadelerde belirtilen görüşler, gerekse duruşmalar sırasında Öcalan'ın söylediklerinden, öyle anlaşılıyor ki, daha önceden devletin çeşitli güçleriyle PKK çevreleri arasında var olan diyalog İmralı'da da sürüyor. Öcalan'ın "Devlet bana saygılı olmuşa (ki olmuştur) ben de ona saygılı olurum. Keşke devamı gelse. Umut ediyorum." (Ö. Politika, 15.06.1999) sözleri, açık veya zımnî bir "diyalogun" olduğunu gösteriyor.

Biz, diyalogun olmasından çok seviniriz. Kürt yurtsever hareketi, küçük, marazi, marjinal bazı grupların dışında, Kürt sorununun barışçı yöntemlerle, diyalogla çözülmesini ısrarla istedi, savundu. Bu tavır en azından 1993 yılından bu yana Kürtler arasında egemen hale geldi. Barışı, diyalogu red edenler Kürtler değil, Türk devletidir. Devlet, Kürtlerin varlığını ve haklarını inkar politikasını hala sürdürüyor. İmralı Duruşması sırasında da izlediği politika aynıdır. Değişme yönünde hiçbir belirti yok.

Öcalan'ın Tavrı Gerçek Bir Diyalogu Getirir mi?

Şimdi her yurtsever Kürt kendisine soruyor: Öcalan'ın bu tutumu, gerçek bir diyaloga hizmet eder mi? PKK'nin ve Öcalan'ın tavrı önemli. PKK kitlesi ve genel olarak Kürtler üzerinde olumlu/olumsuz etki bırakıyor.

Bunun etkilerini şimdiden görüyoruz. Kürt yurtseverleri üçe bölünmüş durumda: Bir grup, Öcalan'ın tavrını kelime kelimesine destekliyor, O'nun ifadesinin "felsefesini" yapmaya çalışıyor, çeşitli teoriler üretmeye çabalyorlar. Bir grupta, olup bitenlerin analizini yapmadan Öcalan'ı devlet politikalarına tümüyle teslim olmuş olarak gösteriyor. Gerek PKK saflarında, gerekse diğer yurtsever çevrelerde, çok geniş bir çevre, olup bitenler karşısında hem şaşkınlık geçiriyor, hem de olup bitenleri anlamaya çalışıyor, analiz ediyor, gelişmelerin arka bahçesini bilmek öğrenmek istiyor.

Bizim için birinci ve ikinci grubun tavrı fazla önem taşıyor. İki tarafın da işi kolay; biri şakşakçılık yapıyor ve öbürü kötülüyor. Bunlar çok sığ tavrılardır. Oysa şu son 7-8 ayda olup bitenler, Kürt hareketinin rotasını derinden etkileyecek önemli olaylarla doludur. Kürt yurtsever hareketinin, gelişmeleri çok serinkanlı karşılaması, olup bitenleri iyice analiz edip doğru sonuçlar çıkarması gerekir. Değilse yurtsever saflarda hayal kırıklığı ve umutsuzluk boy verir. Kanımızca umutsuzluk, en çok da, bugüne kadar büyük

fedakarlıklarla PKK sürecine katkıda bulunan yurtseverler arasında ortaya çıkar. Buna yol vermemeliyiz. Umutsuzluk bütün Kürt hareketine zarar verir. Bunun için de, gelişmeleri düzeyli tartışarak, yurtsever kitlelere gerçekleri söylemeliyiz.

İmralı Duruşması'nın iki boyutuna genellikle dikkat çekiliyor: Hukuki ve politik boyut.

İmralı Duruşması'nın hukuki boyutu biçimseldir. Bu dava, politik bir davadır. Sanık sandalyesine oturtulmaya çalışılan ve tartışılan, Kürt sorunudur. Elbette çağdaş hukuk kurallarına uyulması için ısrarlı olunmalıdır. Ancak böyle davransalar bile davanın özü değişmez. Bir kez, Türk hukuk sistemi A'dan Z'ye kadar, Türkiye'de Kürt halkının varlığını inkar temelinde oluşturulmuştur. Durum böyle olunca, DGM hakim ve savcılarının iyi veya kötü hukukçu olmaları, Ceza Muhakemeleri Usul Kanunu'nu eksiksiz uygulayıp uygulamamaları bu davanın sonucunu etkilemez.

Kimliklerine sahip çıkan Kürtlere uygulanan cezalar bellidir. Türkiye sınırları içinde, Türklere başka bir halkın, Kürt halkının var olduğunu iddia ettiniz mi, cezanız 3 yıl ağır hapis cezasıyla başlar. Bu iddianızı hayata geçirmek üzere önünüze koyduğunuz amaç ve kullandığınız mücadele araçlarına göre, hapis cezanızın ivmesi yükselir ve Türk Ceza Kanunu'nun 125. Madde'sinde açıkça belirtilen idam cezasına kadar varır. PKK Genel Başkanı A. Öcalan'ın alacağı ceza bellidir. TCK'nin 125. Maddesi'ne göre yargılanıyor ve idam cezası verilecektir. Hukuk kuralları açısından, ister DGM de yargılansın, ister sivil bir mahkemede, ister duruşmalar diyalog içinde ve yumuşak ifadelerle, barış ve birlik çağrılarıyla geçsin, ister "sert bir üslup" kullanılsın, Türk devleti Kürt sorununda değişim sinyalleri verip bu yönde adımlar atmadıkça, Türk hakim ve savcılarının İmralı Davası'nda yapabileceği birşeyleri yok. Sakık kardeşlerin duruşması ve haklarında verilen idam kararı, söylediklerimize güncel bir örnek oluşturuyor.

Bu düşüncelerimiz, mahkemeleri reddetmek ve duruşmalarda slogancı davranmak gerektiği şeklinde yanlış yorumlanmamalıdır. Aksine, biz kuru sıkı, slogancı tutumları reddediyoruz. Öcalan'ın soruşturma aşamasında ve duruşmalar sırasında diyalog ve tartışma yöntemini seçmesini esas olarak doğru buluyoruz. Kürt Davası, büyük tarihi bir davadır. Öcalan'ın da, hepimizin de bu Dava'nın haklılığına denk düşen uygar bir tutum takınmamız gerekir. Kuzey Kürdistan halkının sorunu Türk devletiyedir. Kürt halkı ve onun politik örgütleri, özgürlük için meşru savunma haklarını, Dava'nın büyüklüğüne denk düşen bir

tarzda ve her yerde, mahkemeler karşısında da kullanılmalıdır. Günümüzde iyi bir politik lider profili, doğru düşünce ve realist çözüm konseptlerini üretebilme ve bunları yığınlara mal etme gücüyle ölçülür. Bizim, halkımıza, Kürtlere layık gördüğümüz politik lider tipi, bağırıp çağırın, hakaret eden değil; demokrat, insancıl ve bilge insan tipidir. Halkımızın bu tipte politik kişiliklere ihtiyacı var.

Davanın hukuk boyutuyla ilgili bu kısa açıklamadan sonra, bizi asıl ilgilendiren politik boyutuna ve bu bağlamda Öcalan'ın ifade ve açıklamalarına kısaca değinelim.

Öcalan'ın, devletin kendisine saygılı davrandığını kendisinin de devlete saygılı davranmak istediği, açıklamasında dışa vuran "diyaloğun" hangi düzeyde seyredeceği önümüzdeki dönem açısından çok önemli. Bu zimni paslaşma, Öcalan-Türk devleti düzeyinde mi kalacak, yoksa Kuzey Kürdistan Ulusal Demokratik Hareketi ile Türk devleti arasında bir DİYALOGA mı dönüşecek, böyle bir düzeye mi sıçrayacak, bu soruyu tüm yurtsever örgütler kendilerine sormalı ve cevabını aramalıdır.

Eğer İmralı Duruşması, Kürt yurtsever hareketiyle Türk devletinin diyalogunu beraberinde getirecekse, Kürtler bu olanağı kullanmalı, zorlamalıdır.

Barış ve yumuşama, sivilleşme ve demokratikleşme her halükarda Kürt halkının yararına değildir. Bizim, Kürdistanımızı restore etmemiz, güzelleştirmemiz, Kürt kültürüyle süslememiz gerekir. Devletin şiddet politikaları ve gerilla savaşı sonucu, iç düşmanlıklara boğulan toplumumuzu rehabilite etmemiz gerekir. Gelecek kuşaklara yaşanılır bir Kürdistan toprağı bırakmamız gerekir. Harabeye çevrilen Kürdistan kırsalının beşeri coğrafyasını, doğasını yeniden inşa etmemiz gerekir. Kürdistan yeniden gür meşe ormanlıklarının kapladığı, arıların ağaç ve kaya kovuklarında bal petekleri yaptığı cennet toprak parçası haline gelmelidir. Bunun için de barışa ve demokrasiye ihtiyacımız vardır. Barış ve demokrasinin inşası, kuşkusuz, bu satırlarda coşkuyla özlemle dile getirdiğimiz kolaylıkta gerçekleşmiyor. Bunu biliyoruz. Ama insanlığın ve uygarlığın yolu budur. Bunda ısrar edeceğiz.

Eğer Öcalan, duruşmada ifade ettiği gibi, "ancak 20 yıl sonra aklımın başına geldiğini" ve savaşın, kan akıtmanın, insanlara acı vermenin çözüm olmadığını söylüyorsa, bu da iyi bir gelişmedir. Çünkü Kuzey Kürdistan yurtsever hareketinde, savaşın, insanlara acı veren, kan akıtan kendisi ve kendi anlayışının biçimlendirip yönlendirdiği örgütü oldu.

İmralı Duruşması, gerçekten bir diyaloga kapı aralığı açabilecekse, o zaman bunun konseptini iyi tartışmak gerekir.

PKK Başkanlık Konseyi yaptığı açıklamayla, Öcalan'ın düşünce ve önerilerini tümüyle destek lediklerini kamuoyuna duyurdu. Kendileri açısından çözüm yolunun İmralı'dan geçtiğini açıkladılar. Öcalan'ın konumu nedeniyle ve PKK Başkanlık Konseyi'nin sözünü ettiğimiz açıklamasından sonra, Öcalan'ın ifadeleri önem kazanıyor. Bu demektir ki, Öcalan'ın İmralı'da dile getirdiği görüşler, önümüzdeki dönemde PKK'nin siyasi konseptine dönüşecek. Şimdiye kadarki açıklamalar, tartışmalar bunu gösteriyor. O halde şu soruları sormak bir görevdir: Öcalan'ın İmralı'da belirttiği görüşler, Kuzey Kürdistan Ulusal Demokratik Hareketi'nin destekleyeceği bir siyasi konsept olabilir mi? Öcalan'ın şimdiye kadar ki tavrından Türk devleti ne yönde yararlanmak istiyor. Gerçek bir diyaloga zemin haline mi getirmek istiyor, yoksa bu ifadelerden yararlanarak devletin tezlerine güç mü katmak istiyor?

Bu sorulara kısa yanıtlar arayalım.

Türk devletinin izleyebildiğimiz kadarıyla niyeti, hiçte çözüme kapı aralayacak bir tavır yönünde değildir. Öcalan'ın ifadelerinden, içte ve dışta anti-Kürt politikalarında yararlanmak istiyor. Basını, diğer kurumları, bütün olanaklarını bu yönde seferber etmiş durumdadır.

Bu durumu, Türk devletinin tezlerine kısa değinerek açıklayalım.

Devletin esas tezi, Kürt hareketinin terörist bir hareket olduğu ve dış kaynaklardan beslendiği ve kışkırtıldığı yönündedir. Özellikle Yunan/Rum, Ermeni, Suriye, İran destekli bir hareket olduğunu propaganda ediyor. Türkiye'ye göre, Avrupa da PKK'ye toleransla davranıyor ve onları cesaretlendiriyor, Türkiye karşıtı politikalarında kullanıyor. Bu nedenle, Kürt hareketinin ve PKK'nin dış kaynakları, destekleri kurutulduğunda, Türkiye'nin başına musallat edilen bu "terör sorunu" da biter.

Öcalan, muhtemelen Türk devletinin istihbarat yoluyla daha önceden bildiği, PKK'nin dış ilişkilerini kendisi de açıkladı. Ve bu güçlerin Türkiye'nin başına tuzak kurduğunu belirtti. Kendisine olanak sağlanırsa, Türkiye'ye karşı kurulan bu tuzağı bozacağını söyledi. Öcalan bu tutumuyla, ne yazık ki devletin bu tezini güçlendiren bir sonuç doğurdu. Diplomasi labirentlerinde Öcalan'ın bu tutumu üzerine yapılan yorumlar, Kuzey Kürtleriyle ilişki konusunda ortaya çıkan durum, bizim bu yorumumuzu doğruluyor. Kuzey Kürt Hareketi, dış

dünyayla ilişkilerde bir dönem ciddi zorluklar yaşayacak.

Devletin ikinci tezi, Türk devletinin büyük ve güçlü olduğu, ona karşı başkaldıranları geçmişte olduğu gibi, bugün de ezeceği ve bu tür hareketlerin sonunun olmadığı yönündedir.

Öcalan'ın, devletin propaganda amacıyla mahkeme salonuna doldurduğu, Mudanya ve Gemlik sokaklarına saldırdığı figüranlardan özürle ifadesine başlaması, daha sonraki aşamalarda sorunun silahla çözülemeyeceğini, insanların ölümünden pişmanlık duyduğunu, kendisine olanak sağlanırsa dağdakileri üç ay içinde indireceğini söylemesi, bütün bu ifadeler, ne yazık ki, Türk devletinin geçici de olsa psikolojik saldırı ve çökertme politikalarına güç kazandırdı.

Burada bir noktaya açıklık getirmekte yarar var. Eğer Öcalan, gerçekten onbinlerce insanın ölmesinden, yaralanmasından, milyonlarca insanını yerinden yurdundan olmasından dolayı, insan olarak pişmanlık duyma noktasına gelmişse, böylesi bir iç muhasebe yaşamış ve bu görüşlerini açık açık dile getirmek istiyorsa, bu tavra saygı duyarız.

O zaman, kendisinin politik sahneye çıktığı 1974'ten bu yana, bazen direkt, bazen indirekt taraf olduğu kanlı olayların toplu bir muhasebesini yapsın ve öncelikle Kürt analarından, kendi halkından özür dilesin. Bu acıyı onlara yaşattığı için, köyleri, kasabaları yakılıp yıkıldığı, sürgün edildikleri, açlığa, fuhuşa mahkum oldukları için halkından, Kürtlerden öncelikle özür dilesin. Çünkü Kuzey Kürdistan halkı, tarihinin hiçbir döneminde PKK'ye sağladığı kadar başka bir yurtsever Kürt örgütüne bu derece yaygın ve fedakarca katkıda bulunmadı. İsteyerek veya istemeyerek savaştan ve şiddetten insanların acı çekmesine neden olunmuşsa ve bu nedenle insanlardan özür dilenecekse, önce bu yükü en ağır biçimde çeken Kürt halkından özür dilensin. Ve tabi Türk analarından da özür dilesin. Böylesi bir tavrı büyük bir saygıyla karşılarız ve büyüklük sayarız. Biz akan kanın, insanların yaşadığı acının ve sefaletin, ortaya çıkan ekonomik ve mali kaybın birinci sorumlusu olarak Türk devletinin Kürt halkının varlığını ve meşru haklarını inkar eden politikası olduğu inancındayız. Eğer Kürtler illegal örgütler kurmak zorunda kalmışlarsa, hatta şiddet kullanma yoluna başvurmuşlarsa, bunun sorumlusu Türk devletidir. Bu gerçek, bugün de böyledir. 21. Yüzyıl'a girmeye birkaç yüz gün kala, hala Türk devleti medyasına emirler yağdırıp Kürt ve Kürdistan kelimelerini kullanmalarını yasaklıyorsa, Kürt halkı elbet bu ilkelliğe, bu maskaralığa boyun eğmeyecektir.

Kürt ve Kürdistan kelimelerini kullanmanın cezası işkence, hapis, açlık, yokluk ise, Kürtler elbet, işkenceden hapisten kaçacak ve onu uygulayanlara direneceklerdir. Türk devleti, bu ayıplardan kurtulmak, nispeten demokratik ve çağdaş bir devlet olmak istiyorsa, öncelikle bu politikalarını değiştirmelidir.

Öcalan'ın, hangi nedenle ifadesine Türk şehit analarından özür dileyerek başladığını, motifinin ne olduğunu bilemiyoruz. Kafesin içine konulmuş bir tutsağın kafasının içindekilerini okumakta güç. Bunu salt insani duygularla yaptıysa, etkisi hiçte öyle olmadı. Devlet ve Türk basını, Öcalan'ın bu tavrını yukarıda belirttiğimiz insani çerçevede görmedi ve dış basının bir bölümü dahil, herkes bunu af dileme olarak yazdı. Kürt yurtseverleri bu tutumu acı bir hüznle, iç burukluğuyla karşıladılar.

Biz bu sorunu fazla deşmek niyetinde değiliz. Umarız duruşmaların ileriki aşamasında özür dilemenin yukarıda vurguladığımız insani boyutu öne çıkar, asıl Kürt halkına gerekli mesaj iletilir.

Doğal olarak şehit analarından özür dilemenin politik bir sonucu ve yaptırımı da olacaktır, olmalıdır. Bir politik lider, savaşın ve şiddet kullanımının bir ürünü olan şehit analarından özür dilediğine göre, mücadelenin bu yöntemleriyle de arasına kalın bir hat çekmiştir anlamına geliyor. Bunların sonuçlarını bekleyeceğiz, göreceğiz.

Bu dönüşümler nasıl hayat bulacak, Genel Başkan'ın açıklamalarını onaylayan, ona destek veren PKK bu gelişmeleri nasıl uygulayacak, bütün bu soruların yanıtı bekleniyor. Ortadoğu labirentin de böylesi bir dönüşüm mümkün olacak mı? Bu soruların yanıtları o kadar kolay ve kısa zamanda bulunamayacak. En doğrusu, biraz daha sabır ve sükunetle gelişmeleri izlemektir.

Bağımsız-Birleşik Demokratik ve Sosyalist Kürdistan Cumhuriyeti Hedefinden "Demokratik Türkiye Cumhuriyeti'ne" Uzun İnce Bir Yol

Öcalan'ın İmralı Duruşası'nda sergilediği tavır, dile getirdiği bazı görüşler, Kürdistan Ulusal Demokratik Mücadelemizde çok yeni fikirlerdir.

PKK'nin çıktışta ve sonraki yıllarda ileri sürdüğü görüşler ile İmralı Duruşmalarında dile getirilen fikirler arasında çok ilginç farklılıklar gözleniyor. PKK, birçok yazıda bizzat A. Öcalan belirttiği gibi, 70'li yıllarda ön bir teorik hazırlanma aşamasından sonra, yurtsever nitelikli Kürt hareketini "ilkel milliyetçilik" olarak, Türk solunu da şoven milliyetçiliğin etkisinde değerlendirerek her ikisinden de kopuş yaşayarak, her iki kaynağı da

reddederek, ortaya çıktığını belirtiyor. Öcalan, iki kaynağı da yetersiz buldu ve kendince yeni bir yol tutturdu.

Politik olarak, bağımsız, birleşik, demokratik sosyalist bir Kürdistan'ı kurmayı önüne koydu. Modern bir toplum kurabilmek için Kürt feodalleriyle, mütegalibesıyla iç mücadeleyi başlattı. Hilvan ve Siverek'te, Nusaybin'de olduğu gibi bazı aşiretlerle ittifaklar kurup diğerleriyle mücadeleye girişti. Diğer Kürt hareketlerini devletle göbek bağları olan ilkel milliyetçiler ve küçük burjuvalar olarak değerlendirip, suçladı. Onlarla çatışmaları oldu. O hareketleri, bağımsız, birleşik, demokratik ve sosyalist Kürdistan hedefini sulandırmakla suçladı, onları sömürgecilerin "subjektif" uzantıları olarak karaladı. Kürdistanlı gençler, aksiyoner olan PKK'ye ilgi duydular, büyük Kürdistan amacı için canlarını vermeye koştular. 12 Eylül gelip kapıya dayandığında, Kürt yurtsever hareketi kendi içinde olabildiğince çatışmalı, sancılı bir dönemi yaşıyordu.

12 Eylül'den sonra bir dönem yumuşama oldu. Ne yazık ki, bu yumuşama bir süre sonra yerini tekrar gerginliğe bıraktı. Ta ki 1993 yıllarında yeniden diyalog ortamı oluşana kadar.

PKK politikada alabildiğine maksimalist bir anlayış güttü. 1990'lı yılların başına gelindiğinde, PKK, silahlı mücadelenin olumlu etkisiyle ciddi bir kitlesel güce ulaştı. 1990'da HEP'in kurulmasından sonra Kürt yurtsever hareketi Türkiye'de ve Kürdistan'da legal alanda da yığınsallaştı. Kuzey Kürdistan'da yurtsever hareket büyük bir yükselme içindeydi.

Politikada maksimalist anlayış, PKK'ye de diğer Kürt hareketlerine de büyük bir ayak bağı olmuştu. Maksimalist anlayışın olumsuz etkileri en çok PKK'yi zorluyordu. Çünkü o kitleselleşmişti ve sırtında "yumurta küfesi" taşıyan durumundaydı. Kürt yurtsever hareketleri, önlerine koydukları politik hedef ile, o hedefi hayata geçirecek güç ve olanaklardan, iç ve dış koşullardan yoksun olma gerçeği arasında sıkışıp kalmışlardı. Bu durum, en çok PKK ve PKK'nin düşünce ve politikalarını biçimlendiren A. Öcalan üzerinde etkisini gösteriyordu.

Birkaç örnek bu savı yeterince açıklar, inancındayız.

- ♦ 1991 Nevroz'u'nda Kürt halkına ayaklanma çağrısı yapıldı.
- ♦ 1992-93 yılında "Botan-Behdinan Kürt Milli Meclisi ve Hükümeti" projesi geliştirilmeye çalışıldı.
- ♦ 1994 yılında Mehmet Sincar'ın kontralar

tarafından katledilmesinden sonra DEP milletvekilleri TBMM'yi terk edip sine-i millete dönmeye zorlandı. Yine bu aşamada Kürt öğrencilerinin üniversiteleri ve okulları terk etmeye çağrılmaları.

♦ 1994 yılında yerel seçimlerin boykot edilmesi ve bu tavrın sonucu olarak Kürdistan'da yerel yönetimlerin koruculaştırılması.

♦ 1995 yılında Sürgünde Kürt Parlamentosu projesinin dayatılması.

♦ 1996-97 yılında Güney Kürdistan'da "Zap Cumhuriyeti" girişimi.

Bütün bu tavırların uygulandıkları zaman pratikte yarattığı zorluklar ve bu projelerin ortaya çıkan sonuçları göz önüne alındığında Kuzey Kürt hareketinin nelere zorlandığını anlamak mümkün olacaktır. Bunlar, Kuzey Kürdistan hareketinin, en çok da PKK'nin enerjisini, birikimini somut sonuçlar elde edemeden harcama sonucunu doğurdu.

Bu son on yılda Kuzey Kürt hareketi enerjisini yerinde kullanmazken, dünyada çok köklü değişimler meydana geldi. Global altüst oluş, Doğu Avrupa'dan hemen sonra 1991'de II. Körfez Savaşıyla dünyanın en hassas bölgesine, Ortadoğu'ya sıçradı.

Kürt hareketi, kendisini zamanında bu gelişmelere de hazırlayamadı. Bölgede yeni bir düzenlemeye gidildi, -ki bu süreç hala devam ediyor- biz Kürtler, özellikle de sırtında "küfe taşıyan" PKK bu gelişmelere 1970'li, 80'li yılların sloganlarıyla karşılık vermeye çalıştı. Bölgede ABD ve müttefiklerine karşı cephe aldı. Aslında aşırı pragmatist bir politikacı olan A. Öcalan, ne yazık ki, dünyadaki ve Ortadoğu'daki gelişmeleri, değişen dengeleri yeterince Kürtlerin lehine kullanmasını bilemedi. Bunun işaretlerini, Roma'da olduğu sırada vermeye çalıştı. Ancak birçok konuda artık geç kalınmıştı.

Politik gözlemciler, iyi haber alan gazeteciler, 'Abdulah Öcalan'ın İmralı Duruşmaları'nda iki önemli güç odağını kendisine muhatap alarak, onlara seslenmeye çalışıyor', diye yazıyorlar. Bunların Türk Genelkurmayı ve ABD olduğu yazılıyor.

A. Öcalan, "politikada geç kalmak kaybetmektir" diyor. Bizim kanımız o ki, A. Öcalan, Ortadoğu labirentinin zorlukları ve partisine -ve bu ölçüde kendisine- egemen olan maksimalist anlayış nedeniyle, dünyadaki ve Ortadoğu'daki gelişmeleri zamanında göremedi. Görebildiyse bile, zamanında bu değişime uygun düşünsel ve pratik adımlar atamadı. A. Öcalan'ın, Avrupa'da yer bulamayışı ve Kenya'dan ABD'nin yardımıyla

İmralı'ya kaçırılışının en önemli nedeni budur.

Öcalan, Roma'dayken açıkladığı 7 maddelik çözüm önerilerinden sonra şimdi, İmralı Duruşmaları sırasında ilginç yeni fikirler ileri sürüyor. Öcalan'ın bağımsız, birleşik, demokratik ve sosyalist Kürdistan hedefinden, Kürtlerin özgür bireyler olarak vatandaş olacakları demokratik Türkiye Cumhuriyeti önerisi, bu çok geniş fikir yelpazesi, bir uçtan diğer uca değişme politik bir örgüt lideri için oldukça dikkat çekicidir.

Görülüyor ki, Öcalan'ın politik önermeleri "büyük Kürdistan" amacından, oldukça maksimalist bir hedeften, "özgür Kürt bireyinin demokratik TC vatandaşlığı" gibi ne anlama geldiği pek belli olmayan bir öneriye evrilmiş durumdadır. Bu nasıl ve niçin oldu? Bunu anlamaya çalışmak gerekir ve teşhisimizi koymak zorundayız. Politikada maksimalizm, çıkmaz sokaktır. Başarıya götürmez. Bunların detayına girmeyeceğiz. Böylesi bir analiz, bu yazının kapsamını aşar. Ama Öcalan'ın görüşlerini mutlaka değerlendirmek gerekir. Buna katılmıyorsak da değerlendirmeliyiz. Bunu bir sonraki yazımıza bırakıyoruz.

Sonuç olarak okuyucunun dikkatini bir noktaya çekmek istiyoruz. Kürt yurtseverleri, şu olup bitenleri, mekan ve koşulları içinde, neden ve sonuçlarıyla birlikte kendileriyle tartışmalıdırlar. Söylenen herşeye hemen alkış tutmayalım. Gelişmeleri mutlaka düzeyli bir biçimde tartışmalı ve olup bitenlerden sonuçlar çıkarmalıyız.

Bizim buna ihtiyacımız var. Gelecek yazımızda Öcalan'ın görüşlerini, ondan alıntılar yaparak birlikte tartışalım. Bu arada da, A. Öcalan'ın idamına karşı çıkalım. Bu davanın Türk devleti tarafından Kürt halkına ve yurtsever hareketine karşı saldırıya dönüştürme niyetine karşı safları sıklaştıralım.

Daha önceki yazımızda, belirtmiştik, tekrar edelim: Halkların mücadelesi hiçbir insanın, örgütün vesayetinde değildir. Örgütler, halkların mücadelesinin birer aracıdır. Politikacılar da halkın temiz idaelerine bağlı kaldıkça, ona hizmet ettikçe hak ettikleri yeri bulacaklardır. Kürt halkı, mücadelesine sahip çıkma gücündedir ve onun sağduyusu güçlüdür.

Kürt yurtseverlerine bugünkü zor koşullarda bile düşen tek görev, barış, özgürlük ve demokrasi için mücadele etmeye devam etmektir. Umutsuzluğa ve yılgınlığa yer yok, Kürt halkı özgürlüğüne mutlaka kavuşacaktır.

Bu yazı 17.06.99 tarihinde, henüz Öcalan Davası Sonuçlanmadan kaleme alınmıştır.

Hiçbir değişiklik yapmadan aynen yayınlıyoruz.

LI BAŞURA KURDÎSTAN BERVE ŞEREKÎ NUH ?

Yekiti Gulbaran

Piştî "libevbatina" li Washîngton gelek Kurd hêvî dikir ku vê carê wê li Başura Kurdîstan di navbera rêxistinên Kurdan de aşitîyek bi rêk û pêk bê darxistin. Li gor prosesa Washington ê divê bu ku li meha Tirmehê hilibijartinekî giştî çê bibe, berê ev gava di bîya ku herdu partî, PDK û YNK hikumetê hevbeş saz bikin, girtiyên dest wan de ye azad bikin, li Başur bo hemu kesan şert û mercên azadîya ger bi cih binin û rê nedin ku PKK li navbera herdu rêxistin de provakasyona çêbike, PDK pere (dirav) bide YNK ê.

Piştî civîna Washîngton ê birêz Talabanî diyar kir ku "PKK ne rêxistinek Başurî ye û mafê wan tune ye ku li ser Başur biaxifin an bi çalakîyên xwe ewlekarîya Başur xirab bikin.. " Birêz Talabanî di roja 09/01/1999 an piştî hevdîtina xwe li gel birêz Kak Mesud Barzanî digot ku: "*Piştî çend salan ku mixabin dabirran di nav a welatê me de pêyda bu. Belê me dikaribu bi hesanî û bê navcînî ya hiç navcînderekî û hiç bêzekê hevdu bibinin û gelek ji ewan pirs ên ku di navbera me de ne, her çi nebe.. bi şeweyekî destpêkî û prensîbane çare bikin û hinek ji wan jî me dest bi çarekirin a wan kirîye. Ez dikarim bibêjim.. wek kak Mesud fermokir, ku ev kombuna gelek serkevtî bu. Pêngavek baş ji tê de hat avêtin ji bo ku rêkevtin a dirokî ya Washîngton bi cih bibe. Em.. herdu alî pir dixwazin ku hemî xal ên rêkevtinê bi cih binin û hemî kelem ên di pêşî ya wê de.."* Birêz kak Mesud Barzanî ji her wisa berê axaftina Talabanî diyar kir û got ku "*carek din şerr ê xwekujîyê nabe.."*

Lê buyer nişan da ku Talabanî dişa bi dem dilîze û xwedî bîr û bawerîyek samîmî û nîn e. Ji bo ku gotin û emelîya Talabanî hevdu nagire. Her tim îxtîrasa Talabanî li ber aqîla wi dieşê. Hek merov li înternetê binêre û rupelên ku YKN "bo serokê PKK ê amade dike bibîne, merov li gel samîmîbuna Talabanî û YNK ê digîhije qenatekî. Mixabin PKK "rexistinek" wîsa ye ku kî bikaribe bibe hacetê wan. Rast e, Talabanî piştî Washîngton çend berageh û cihên PKK girt. Lê piştî girtina Evdillah Ocalan çalakî û kiryarên PKK li herema Soran herî aloz û geş bu. PKK ji Silêmanî bi sebaran diçe herema Behdînan û cihen din kêminî dadîne, teqan û sabotej dike. Ev yeka li çapemenîya PKK ji gelek velîrî eşkere dibin. Ji aliyê din xezurê Talabanî, Mamoste Îbrahim Ahmed û hinek kesên din li gel mirovê Surîyê Merwan Zekî beşdarî kongreya PKK ê dibin û Evdilah Ocalan wek serokek dipejirînin. Hek îro PKK dev ji neyartîya Başur û PDK ê berde, ne ji bo êrîşa Tirk sedem dimîne, ne ji Talabanî wê bikaribe ewqas bi qedera Kurd bileyîze.

Piştî Washîngton e...

Piştî Pêymanîya Washîngton ê, di navbera PDK û YNK ê de licneyek (komîte) hevbeş ava bu û her du partî ketî nav danustandin. Bi derengî be ji Talabanî çu seredanî Barzanî kir. Lê demek şunda derket hole ku di navbera Kurdan de bêbawerî ji holê ranebuye, li hevdu bi şik dikêrin. Helbet heta noxteyek merov dikare ev yeka têbigihe. Lê merov têngahe ku bo çî YNK û PDK pirsê çend meqer û baregeh li ser axa xwe nikarin safî bikin û berê xwe bidin Washîngtonê. Ev bê bawerî elametê nexêrê ye.

Demek bere hat fêm kirin kur pêvajoya Washîngtonê xetîmiye. Hinek pirsina da, wek hilibijartin û rewşa PKK nezelalbuyîn heye. Ji aliyê din di destê herdu partî de ji girti hene û hinekên wan teze hatme dîl kirin.

Birêz Talabanî roja 04.05.1999 an de li televizyona Îranî, Sahar TV de li dilê wan de çî heye eşkere kir û got: "*Em bi encama hilibijartina 92'yan pê razî ne. Her*

çewqas PDK li ev hilbijartinê de hîle ji çekiribu em dîsa jî bi wê encamê qail in. Wek nimune, kesên ku li herema Behdînan xwedî mafê dendar 170 hezar bu, bes Barzanî 178 hezar deng, min xwe jî 22 hezar deng, wekî din jî 30 hezar deng girtibun. 50 hezar kesên mirî jî bo Partî (PDK) deng dabu!"

Li ser ev yeka bîr u raya PDK çi ye? PDK dibêje: *"Li Behdînan ê 606 hezar 265 dendar heye. Wek tenasub (nibet) jî ev dîke %37.8 Dabok, Akre û Şêxan jî daxîlê Behdînanê ye û li Dabok 230,380 kes dengdar heye. Di hilbijartinê de Barzanî 179,446; Talabanî 21,392; Şêx Osman 2,488; Dr. Mahmud Osman 1383 deng girtibun. Tensaube beşdarbuyîna hilbijartin jî 586 bu."*

Gelo kî rast dibêje?

Li gor WFP (World Food project) nifusa Dahok 730 hezare. Hek merov li encama hilbijartin binêre dibîne ku gotinê birêz Talabanî ne rast e. Li gor netîceya ku ji alî Parlamena Kurd hatibi belav kirin gelek vekirîye ku PDK 51, YNK 49 mebus derxistîye. Di eslê xwe de PDK % 45.5, YNK 43,61 deng girtiye. Rêxistinên ku ji %7 kêmtir deng girti bun, dengên wan di navbera herdu partî de hatibi beş kirin û netîce dawîn wisa bu: PDK: 491,497 %50.8 (51), YNK: 475,731 %49.2 (49).

YNK dibêje PDK hîle kirîye. Bes çima rêxistinên din wê deme tiştek negotine. Lê rêxistinên din di derheqa YNK ê de îddîa kiribun ku YNK hîle kirîye. Gava ku ev îddîayên Talabanî min guhdarî kir, min li arşiva xwe çav gerand û netîceya hilbijartin kuji alî Encumena Kurd hatibu belav kirin carekî din bi îddîayên Talabanî re da berhev.

Wek mînakek dikarim peşkeşî xwendewana bikim, Hizbê Sosyalîsta Kurdîstan, PASOK, Partîya Şîa (Komunîst), Partîya Gel (Samî Abdurrahman) û PDK di roja 20.05.92 an de li bajara Silêmanî belavokek derxistibun û digotin "YNK hîle kirîye.." Dîsa eynî rêxistin li Kerkukê jî belavokek belav kir, bun û digotin "YNK tedaxulê sandoqa deng kirîye, ji aliyê teknikî hîle kirîye û dive ku hilbijartin li çar ciha nuh ve çêbibe."

Aniha birêz Talabanî li sedeman digere ku pêvajoya aşîfî têkbiçe. Sedem tune be sedema îcad dîke. Bê şermezarî dibêje ku "netîceya hilbijartin 50-50 bu. Lê PDK dîxwaze ku ekserîyet be. "Balam, nimuneyên ku me li rezina jorîn jî behs kir û gelek vesiqe heye ku gotina

Talabanî puç derdîxe. Li Başur çi qewimî, buyerên çawa pêk hat ne tenê Talabanî, hemu alem jî dizane. Li gor destur û bernameya parlamena Kurd jî divê ku hilbijartinek teze pêwîst e. Piştî 7 sala hilbijartinek teze, sîyasetek teze hewce ye. Wer dixuye ku Talabanî heta ku dîktatoriya xwe de bi sernekeve hilbijartin naxwaze. Vîyana (îrade) gel jî bo wî û rêxistina wî mana xwe nîn e û ew rêz nadîne îradeya gel. Mêldarîya YNK wisa nîşan dide.

50-50 bu bela serê Kurdan û bi hezaran Kurd hat kuştin. Li gel biyanîyan prestîjan Kurdan şîkest, di nav Kurdan de bê bawerî, neyartî û bê tehammulî carekî din ru da û xurt bu. Pêvajoya demokrasî derbeyek mezin xwar û sîyasetên dagirker gelek pêşve çu.

Talabanî û Barzanî li Washîngton soz dabu ku di meha Tîrmehê de hilbijartin çê be û berê wê jî hukumatekî hevbeş û teze bê ava kirin. Bi taybetî YNK aniha bi zora îran û Suriye dixwaze li ser gotina xwe tasek av vebixe û jî Kurdan re bibêje ku bila xwe jî bo çerek teze amade bikin.

Trajedîyek din: dilkirin û kuştinên wan

Di navbera herdu partî de komîteyek hevbeş (se kes jî her alî) hatibu saz kirin. Bes YNK beşdarî civîna 17 Gulanê jî bo sedema "peyveçun nîn e" nebu. Pirsas esasî dîsa li ser şirove kirina Pêymanî Washîngton û damezrandina hukumata hevbeş de ru dide. Ji aliyê din pirsas rojane jî ev e ku berê YNK, dure jî PDK dîsa kesan dîl girtine û avêtine girtugehê. Heta niha navbera herdu partî de 38 civîn pêk hatiye. YNK beşdarê a 39 an nebuye. YNK 13.04.1999 an de li Qelandize û Ranya yê 40 kes dîl girtîye û jî wana hinekan jî kuştîye. Ev pirs di navbera 21-25 Gulanê de di navbera herdu partîyan de hatîye şirove kirin. Pêşîyê YNK tu bersîvek jî bo PDK nedaye. PDK îddîa dîke ku "ji bo vê yekê ew jî mecbur mane ku hinek aligirên YNK ê bigrin."

Di civîna 02.05.99 an de, li Koysancak ev pirsas hatiye rojevê. PDK û YNK li civîna Koysancak biryar dan ku girtîyên ku di dest wan de ne azad bikin û hinek kes hatine berdan. Bes piştî wê jî YNK hinek kesên din jî girt: di rojan 02.05.99 an de li Çemçamal ê Behaddîn Fahreddînî, 08.05.99 an de li Nalperz Îbrahîm hanexan hatine girtin.

16.05.99 an de berdevkê PDK eşkere kir ku ev jî wek muqabele bikin hinek kes girtine. 04.06.99 an de birêz Hoşyar Zebarî li Londonê kom-civînek de eskere lar ku "dest PDK ê de ê de 5 kes

hiene. 2 kes ji wan ji teqin û sabotaja Zaxo (nêzikê 100 kes hatibi kuştin) mesul in û pirsra wan li ber dadgehê de ye û hîn nehatine îdam kirin. 2 kes jî ji bo îranê casusî kirine û ji teqin û sabotajên Şaqlawa mesul in." Zebarî eşkere kir ku her du partî jî hinek girtîyan kuştî ne.

Pirsra pere (dirav)

Pirsra pere an derametên (warîdat) derîya Xelîl îbrahîm (Habur) ji aliyê YNK demek dur û dirêj wek nakokîyek bingehîn hat pêşkeş kirin. Heta di raya giştîya biyanîya an Tirkan de jî bi avayek ev pirsra kêlî (talî) wek pirssek esasî hat pejirandin. Helbet ev ne rast bu. Pirsra esasî tezekirina hîlbijartin û serwerî (hakim bun) bu.

Piştî pêvajoya Washington, PDK bo puçkirina îddîyên YNK, gava ku Talabanî çu Selahaddîn nêzikê 3 mîlyon 200 hezar dolar da Talabanî. Aniha jî Talabanî dîsa doza pere dîke û qasê 3 mîlyon dolar (50 mîlyon dînar) dixwaze, PDK jî mîlyonek zêdetir nade.

Vê deme ji ber ku derîya Haburê ji aliyê Tirkan hatiye girtin, kapasîteya bazirganî gelek daketîye. Berê rojek de 2 hezar qamyon ji Tirkiyê diçû di hat, vê deme 400 qamyon dikare biçe were.

Pirsra koçeran

Di encama şera PDK û YNK ê bi sed hezaran Kurd koçber bun. PDK îddîa dîke ku kesên ku ji Hewlêr koçkirine dizivîr û bi cih dibin; lê 120 hezar kes ditirse ku bizivîre Silêmanî.

Hek Kurd nikaribin li gund û bajarên xwe bi cih bibin wê A navbera Kurdan de bawerî çawa ava bibe? Divê ku hemu Kurd bizivîrin ser mal û axa xwe, li welatê xwe, li ser axa xwe nebin xerîb û li welatê bav û kalan de nebin bêrîvanê welatê xwe.

Sîyaseta PKK ê

Sîyaseta ku PKK li hembera Kurdîstana Başur didomîne sîyaseta neyarên Kurda ye.

Ev yeka ji aliyê Evdîllah Öcalan li dadgeha îmrâlî yê carekî din hat dubare kirin. Serokê PKK tenê xwe "Atatürkçü" îlan nekir, eynî demê de wek li kovara El Wasat (13.04.1998) gotibu carekî din dîyar tur ku "hebuna Başura Kurdistan, pêvajoya dewletbuyîn û aşîfîyê xeterîyek mezîn e. U Evdîllah Öcalan, sîyaseta dewleta Tirk li dijî dewleta de facto rast dibîne.."

Sîyaseta PKK ê ji bo Başura Kurdîstan çi ye? Öcalan, par ev yeka gelek vekirî û zelal li kovara Al-Vasat dîyar kiribu: "Me biryar daye ku li Başur berxwe bidin û şer bikin. îdareyek wisa (Dewleta federe ya Kurd) ji bo bakura welatên Erebiyê û rojavayê îran û gelên wan xeterîyek e. Me ev xeterîya daye rawestandî.."

PKK di kongreya xwe yê dawîn da biryar da ku wê ji vir pê ve li Başur xebata xwe bi navê PKK-Başur bidomînin. PKK dibêje ku ew li dijî Hikumeta Tirk agirbes çekirine. Gelek baş e. Hek ji vu şun ve dev ji rijandina xwîna Kurda berdî wê gelek baş bibe. Lê ;li ku? Li Tirkiyê agirbes, li dijî Kurda şer û dijminayeti.. Li gele Tirkan daxwaza "birayetîyek puç..", di nav Kurdan de dijminayeti..

PKK li Başur li dijî Kurda şer dîke. Çima ne li Demeşqê, Tehranê û Beqdayê ne, li dijî Kurda? Ji bo ku mîsyona PKK yê ev e. PKK hatiye damezrandin ku li dijî qezîya Kurd raweste, tevgera Kurd têk biçe. PKK ji, seroka wê jî ji bo dagirkeran gelek pewîst e û mîsyona wan ne-qedîya ye. Divê ew bijîn ku Kurd ji keysa dîrokî îstîfade neke, hevudu bikujîn, bibin neyarê hevudu.

12.05.99 an de 24 rêxistinên Kurdîstana Başur; Kurd, Asurî, Komunîst û Turkmen daxuyanîyek çekirin: "Em piştgirî li pêvajoya aşîfî dikin û pêşveçuyîna wê dixwazin. Divê şer ji Kurdîstanê bê durxistin. Teqan û sabotaj nebe, ev neyarîya Kurdîstanê ye. Bi taybetî kuştina karkerekî UN (Mîllete Yekbuyî) li Hewlêr em bi tundî tawanbar dikin.

Ev yeka li dijî ewlekarîya Kurdîstanê ye. Rejîma Îraqî demeke ji Kerkuk, Maxmur û xanekîn merovan derdixe ku demografîya Kurdîstanê seruber bike. Di encam de çend malbata Kurd û Turkmen hatine avêtin. Ji aliyê din PKK ji piştî biryara Kongreya xwe dest bi terorê kirîye. Ev sîyaseta ji bo dijmin kefxeşîyek e. PKK, li gundê Bayê 4 zarokê sêvî ku bavên wan li Anfala Saddam de şehîd bibun, kuştine.

Li Hacıumran dizî kirine u zirarek mezîn dane gellên sivil. Ev çalkîyana li dijî pêşveçuyîna Kurdîstanê ye. Îtîbar, prestîj û berjewendîya Kurdîstan li ber her tiştê ye û divê ÎNC ev yeka bîr neke. Em li Îraqê demokrasî, sîstemek federalî û pirdengî (pluralîst) daxwaz dikin.."

PKK li Başura welêt dixwaze bê îstîkrarî belav bibe, Talabanî jî ji bo berjewendî û xweperesîya

xwe arîkarî li PKK ê dike. Merov dikare bêje ku YNK, muhtacê PKK ye. Kesên bîyanî ku diçin. Başur û tîn dibêjin ku "vê demê rewşa başur ji Kurdîstana Tirkîyê çaktir e. Li her derê hewldan û xebata avabunek teze heye. Re, Pir, stadyum, dibistana ser leşkerî çê dibe. Li çend cihina banka vebune. Ji alîyê aborî herema Başur gav bi gav bervê Honk-Kong buyîna rojhilata navîn dimeşe. Heta li herema Silêmanî jî pêşveçuyînek heye. Zanîngehên Selahaddîn, Silêmanî û Dahok ê wek endam li Yekîtiya Zanîngehên Cîhanê hatine pejirandin." Li ber pêşveçuyîna û dewlemend buyîna Kurdîstana Başur du astengên girîng heye: Yek PKK û YNK, duyemîn mentalîteya Kurda.

Îro Suriye, Beğda û Tehran ji hêlekî, Tirkîye ji helêkî hewl didin ku PKK li dijî Kurda nuve tenzîm bikin. Gelek kes li Suriyê kom bûne û ji wir derbasî Îraqê dibin û diçin Iranê. Ji wir jî êrîş dibin ser Kurdan. Ji bo ku Seddam nikare êrîşê Kurdan bike, PKK û Mûcahîdên Gel a di bin serokatîya Mesud Recevî, bi hev re êrîş dibin ser Kurdan. Nav salekî de nêzîke 1,600 malbata Kurd ji Kerkuk hatine derkirin.

Mixabin PKK bi sîyaset û çalakîyen xwe yê xerab buye astengek mezîn û birînek kur.. gelo hek PKK li Başur nebe, wê dewleta Tirk bi çî sedem" her roj êrîş bibe ser Başur. Divê Kurdên ku bi dilsoziyek paqij di nav refên PKK ê cih girtine ev yeka ji xwe bipirsîn. Hek armanc rizgarkirina axa Kurd be, PKK heta niha bihustek ax rizgar nekiriye. Serda jî diçe li ser axa azad şerek qirêj li dijî Kurd dimeşîne. Divê PKK sînor û çarçeveya xebata xwe nuve bi nav bike û dev ji neyartîya Kurd berde. Baştu e ku ew li ser gotinên serokê xwe û mîsyon û têkiliyên wî yê "tarî" rawestin.

Sîyaseta ABD û Muaraza Îraqî

ABD heta demê nêzîk sîyaseta xwe li ser Saddam ava kiribu û armanca wê lawaz lurin an têkbirîna Saddam bu. Lê niha Amerîka ev sîyaseta xwe gorandîye û behsa gorîna rejîma Îraqî dike. Ev yeka gelek girîng e. Sîyaseta Amerîka ji bo ÎNC jî hatiye gorîn. ABD (USA) ÎNC (Kongreya Netewîya Îraqî) wek navnîşanek li nîşanê Kurdan dida. Li seroka ÎNC, Ahmed Çelebî îhtîramek girîng nîşan dida. Bi taybetî PDK, serokatîya Çelebî û nezelalbuyîna sîyaseta ÎNC jî bo peşeroja Kurda nedipejirand. Dewletên Erebi jî ji ÎNC nerazîbûna xwe nîşan didan. Dewleta Yekbuyîya Amerîka anihî PDK û YNK

wek rexîstînen esasî dipejirîne û sîyaseta xwe li ser guherandina rejîma Îraqî ava dike. Ev du xal pur girîng in.

ÎNC ji sala 1996 an vû de civînek fermî dar-nexistibu. Meha Nîsan ê de ÎNC li Amerîka civînekî darxist. Encamê de Ahmed Çelebî ji serokatî hat girtin. Komîteyek ji 7 kesan hat ava kirin. PDK û YNK di civîne de sîyasetek hevbeş meşandin. Ev civîne de hat tescil kirin ku rêxistinên Kurda hêzên esasî ne. Anihî ÎNC jî bo kongreyek teze û fireh komîteyek amade kiriye. Ji bo serokatî jî li kesek populer û sunnî digerin û 3 heb namzet heye.

Civîna PDK ê û YNK ê li Washington

Di meha Hezîranê de nedveyên YNK ê û PDK ê dîsa ji bo Amerîka sefer kirin. Di bin çavdêriya Xanim Elîzabeth Jones de hatin ba hev û astengên xwe mînaqêşe kirin. Civînen ewilî de mixabin pêşveçunek çênebu. Cara yekem e ku Amerîka mecbur ma Wezaretê Derve roja yekşembî (20 Hezîran 1999) veke û hewl bide ku Kurd lihev bikin. Di encam da li ser çend xalan herdu partî h hev kirin;

♦ *Wê PDK li Silêmanî, YNK li Hewlêr ofîs meqer vekin,*

♦ *Divê PDK binek pere bide YNK ê,*

♦ *Divê di nav sê mehan de serjimar -bijartina nîfus bê kirin,*

♦ *Ji bo avakirina Hikumetê miwaqat wê pîvan û esas Amerîka tayîn bike. Hek Amerîka bêje ku "hikumet li ser 50-50, an li ser dengên PDK %51, YNK %49 ava bibe" herdu partî pê razî bibe..*

Ez hêvî û tika dikim ku li Başur di navbera Kurdan de şer dest pê neke. Lê mixabin rewşa aborî û îktîsadî çewqas baş ji be, rewşa sîyasî ne başe. Mentalîteya Kurdan de guhertin divê û ev ji gelek hêdî çêdibe. Lê tiştê heye ku gelek vekirîye: "Kurdîstan bi aşîtiyê û hevkarîyê tê parastin.." Aşîtiyek bi destê xerîban ne gora dilê Kurdan e. Divê Kurd bikaribin di navbera xwe de aşîtiyek ava bikin, an jî bîxwazin..

Ev sal ji bo Kurdan gelek girîng e, pîrsa hebun û nebunê ye.. Demekî şun ve qîrkîrê Tirkan bi ezman bikeve.. Hikumeta Kurd biryar daye ku Alema Kurd hilbigrin..

SÜRGÜNDEKİ KÜRT PARLAMENTOSU'NUN KONUMU

A. E. Çayırçioğlu

Tüm yurtseverlerin özlemi PKK'nin askeri gücünün yanısıra, dünya kamuoyunda saygınlığı olan bir siyasi gücünde oluşmasıydı. Çoğunluk Kürtlerin destekleyeceği ve sahipleneceği akli başında bir siyasi gücün oluşmasına, kendisi açısından sakıncalarını bildiği için A. Öcalan uzun süre yanaşmadı. Hatta karşı çıktı. Süreç içinde koşulların dayatmasıyla, siyasallaşmanın zorunlu olduğunu gördü ve bu alanda çalışmalar başlattı.

Ancak çağdaş normlarla donanmış, günün siyasi arenasına ayak uyduracak, gerek Kürt ve Türk halklarında, gerekse dünya kamuoyunda saygınlık ve sempati kazanacak bir siyasi kadro ve yapı, A. Öcalan'ın tek adam, tek başkan türündeki durumu tehlikeye düşebilirdi. A. Öcalan sağlıklı bir siyasi yapılanma içinde geri plana düşebilirdi. Geri plana düşme tehlikesi vardı ama bu işin siyasallaşmadan olmayacağını da biliyordu. Başlangıçta siyasallaşmamak için direnen A. Öcalan süreç içerisinde bunun yanlış olduğunu anladı.

Öyleyse, gücü, yaptırımı ve insiyatifi olmayan; zayıf, güdümlü, ve A. Öcalan tarafından yönlendirilecek bir siyasi yapı oluşturulmalıydı. Öcalan, bu özelliklere sahip, kendi güdümünde siyasi bir güç için kolları sıvadı.

Önce HEP'i dejenere etti, çalışamaz duruma getirdi, çünkü HEP- DEP gündemdeyken Öcalan'ın alternatifi konumundaydı. (Örneğin Yaşar Kaya'nın Cumhurbaşkanıyla görüşmesi, bu görüşmeden sonra Demirel'in ilımlı bir demeç vererek) PKK mi yoksa siyasal yapılanma mı tartışması gündemdeyken HEP ve geleneği provakasyonlarla işlemez duruma getirildi. Tuzla istasyonunda "askeri öğrencilerin öldürülmesi" olayı ile ilgili yapılan yersiz, zamansız ve yanlış açıklama ve benzeri açıklamalar işin iyice çıkmını çıkardı. (Bu demeç, Kürt siyasetçilerinin siyaset bilmediklerinin en tipik örneğidir. Tarihin her döneminde akli başında siyasetçiler kalpleriyle (duyguyla) değil, beyinleriyle (akıllarıyla) siyaset yapmışlardır. Kürt, siyasetçilerinin en büyük çıkmazı, kalpleriyle siyaset yapan Türk siyasetçilerini taklit etmeleridir. Bunun en uç örneği de Öcalan'ın kendisini Atatürk'e benzetmesidir.) Hatip Dicle'nin bu konudaki açıklamasından sonra Avrupa bile Kürtleri destekleme konusunda daha dikkatli ve temkinli olmaya başladı. Gelişmelerden sonra tutuklanmaktan son anda kurtulan kadrolar yurt dışına çıkmak zorunda kaldılar. Zamanında Öcalan tarafından TC'nin işbirlikçileri ilan edilen bu kadrolar, sonra nasıl, Öcalan'ın güdümünde yurtsever kurbanlar oldular. Ne yazık ki bunlar Öcalan tarafından yem olarak kullanıldı. Devlette kendisi için tehlike olabilecek bu oluşumu şovlarla, nutuklarla ellerini oğuşturarak dağıttı. TC isteseydi bu işi böylesine kolayca tek başına beceremezdi. Hem TC'nin hemde Öcalan'ın istediği olmuştu. HEP-DEP ve sonraki süreçte de kadrolar bu tarihi hatayı göremediler. Devletin kışkırtmalarına karşı, Kürtlerin eline yüzyılda bir geçen siyasi mevzileri korumaları için önlem almaları gerekirken sivil polisler yem oldular. Devlet onları Apo'cu olmaya zorladı. Bu oyunu anlamaları gerekirken, tam tersine özellikle Avrupa'ya çıktıktan sonra PKK yönünde radikalleştiler.

Avrupanın; tabanı ve siyasal etkinliği olmayan radikal parti ve guruplarının romantik ve siyasi tatmin içerikli ilgileriyle yetinmek zorunda kaldılar. Siyasi yaptırım gücü olmayan bu parti ve gurupların ilgilerine aldanarak, çoğunluk ve siyasi gücü olan Avrupanın ve dünyanın nasıl bir çözüm istediğini düşünme gereği duymadılar. Bu kadrolar Avrupa'daki Kürt siyasetinin çekirdeği ve özü olma olanağına sahipken, bu olanağı kullanmada PKK'nin güdümüne girdiler. Böylece Avrupa kamuoyu önünde siyasi güçlerini PKK'ye teslim ederek saygınlıklarını ta baştan yitirdiler. Bağımsız gelişmesi gereken hareket hem TC'nin hem de PKK'nin baskı, tehdit ve dayatmalarıyla iş yapamaz duruma getirildi. Ve Apo'nun güdümüne girdi.

Demokratik siyasal bir yapıdan çok korkan TC'nin planı tutmuş, gelişebilecek bir

Bu yazı A.Öcalan yakalanmadan ve Ulusal Kongre yapılmadan önce yazılmıştır. Sonra bir cümle eklenmiştir. Aynen yayınlıyoruz.

siyasi yapı daha baştangıcında köreltilmişti. Üstelik Avrupa'da da bu yanlış politika sürdürülmüştü. Bu talihsiz gelişmeye devlet ve Apo ayrı ayrı çok sevindiler.

Oysa sağlıklı ve aklıbaşında siyasete, siyasi platformda TC zaten izin vermeyecekti. Bu da TC'nin terör bahanesini ortadan kaldıracak, dünya kamuoyu önünde güç duruma düşürecek, böylece, Kürtler siyasi arenada çok az yakalayabildikleri mücadele etme şansını kullanmadan, bir kez daha alanı terketmek zorunda kaldılar. Apo'nun dayatmalarıyla siyasi, kadrolarımız teker teker ilkel devlet felsefesine yem edildi. Ahlarımız, vahlarımız, öfkelenmemiz, duygusal tepkilerimiz fayda etmedi.

Avrupada bir iki duygusal tavır ve tepki sonrası konuyu gündemden düşürdü.

Daha sonraki dönemlerde de provakasyon üzerine provakasyon yaşandı. Alan memnun, satan memnun Avrupa'ya geçildi ve Avrupa sürecine girildi. Siyasilerimizin akli başına gelir, olaylardan ders alır, güdümlü bir politika izleme yerine, Apo'ya siyasallaşması ve Kürt sorununa siyasal çözüm bulması konusunda yardımcı olurlar umuduyla sevindik. Kişilikli ve tüm Kürtler tarafından benimsenecek bir politika izleneceğini ve düşünce bazında katılım şansı olan bir siyasi arena oluşacağını beklerken, yine Apo'ya, PKK'ye katıksız endekslenen bsr yapı oluştu. Yeni bir anlayış bekliyorken eski süreç, mantık ve anlayış daha katı ve patavatsız biçimde Avrupada da sürdü. Ya Apo'ya kusursuz itaat edilecekti, onun doğrularına, yanlışlarına, inanılsa da inanılmasa da onaylayıp MED-TV'de cirit atılacaktı ya da uzun, zahmetli, zor bir süreç olan siyasallaşma yönünde çalışmalar yapılacaktı. Ne yazık ki siyasi kadrolarımız birincisini seçti.

İşte bu noktada sürgündeki PKK Parlamentosu tarihi bir misyon yüklenip, Apo'nun doğrularını onaylayan ve yanlışlarını yeren bir siyasi yapı olacaktı; PKK gibi düşünmeyen anlayışlara da yaşama şansı tanıyarak demokratik bir platforma oluşacaktı. Böylece, Avrupa'da saygınlığı olan ve tüm Kürtler tarafından desteklenen bir Kürt parlamentosu oluşacaktı. Bu arada şu belirlemeyi de yapmak istiyorum.

(Tüm bu gelişmelerde, varlıklarını sürdürebilmek ve MED-TV de görünebilmek için Apo'ya yağcılık yapan öteki örgütlerin de bu süreçte büyük sorumlulukları var. MED-TV 'de görünebilmek için bu yanlış oluşuma destek verir gibi görünmenin hesabını tarihe nasıl verecekler bilemiyorum.)

Olmadı; tersi oldu. Ağırbaşlı, toparlayıcı, yakınlaştırmacı bir misyon yükleneceği yerde, Apo'nun

güdümünde bir meclis ve meclis başkanı gündeme geldi. Apo gibi düşünmeyen Kürtlere hakaretler yağdıran, küfürler eden, tehdit eden, neredeyse uçuk bir ortaçağ veziri ortaya çıktı Avrupa'da. Karşı olduğu devletin kendisine uyguladığı ilkel ve çağdışı yöntemlerin aynısını kendi aydınına, halkına hatta çalışma arkadaşlarına uygulayan meclis başkanı, Apo karşısında meclis başkanına yakışmayacak bir konumda TV'de görüntüye gelince hayretler içinde kaldım. O sağa sola caka atan, hava atan, tehdit eden hatta küfür eden adam gitmiş, yerine mazlum, itaatkar, her şeye kafa sallayan bir insan gelmişti. Apo karşısında, son derece ezik ve zavallı bir meclis başkanı vardı. PKK'li olmayan kürtlere karşı hiçte mütevazı olmayan başkanın bu çifte standardını (bir kürt aydınına, siyasteçisine yakıştıramadığım için) kabullenemedim, kabullenemiyorum da.

Bu nedenle böyle bir başkan olan sürgündeki PKK parlamentosunun tüm kürtleri temsil ettiğininide kabullenemiyorum. Keşke temsil edebilseydi. Keşke böyle bir şansı kaçırmasaydık.

O görüntüden sonra çağdaşlık, demokrasi ve insan hakları konusunda bir türlü sınıfını geçemeyen, ırkçı ve acımasız devletin yöntem, mantık mentalitasine özenildiğini gördüm. Böylece ulusal davamızda başarılı olamayışımızın temel nedenine bir kez daha kahrolarak tanık oldum.

Ve o görüntüden sonra -yiğidir öldür ama hakkını yeme- Apo'ya yüzde yüz hak vermek zorunda kaldım. Apo despotluk yaptıkça aklı esene, önüne gelene, gerillaya hatta en yakın çalışma arkadaşlarına küfürler ettikçe, hakaretler yağdırdıkça, ifadeler aldıkça itibar gördü, saygınlık kazandı. Hakaret ettikçe saygı görüyorsa Apo neden hakeret etmesin? Ve Apo'ya bağlı olanlar, kademe kademe onu niye taklit etmesin? Böylece üste karşı uysal bir kedi, alttakilere karşı yırtıcı bir kaplan olma anlayışı örgütün temel felsefesi oldu! (Apo'nun yakalandıktan sonraki tavrıyla, önceki tavrı arasında da bu tarife uyan bir tablo ortaya çıktı. Parantez içindeki bu son cümle 24.6.1999'da yazıya sonradan eklendi.) Bu anlayış çağdaş siyaset felsefesinin benimseyeceği bir durum değil. Ayrıca insani yanı da tartışılır durumda! Ancak bu anlayışın yararını görenler görüyor!

Dolayısıyla bu mantık ve yöntemin yararını gören, başta Sürgündeki PKK Parlamentosunun Başkanı olmak üzere kimi kadrolar da aynı mantık ve yöntemi ilke edinmişlerdir. Böylece çağdaş, demokratik, tüm kürtlerin sesi olabilecek bir parlamentonun önü tıkanmış oluyor. Şimdiki parlamento şeklen demokratiktir ama özü itibarıyla Apo'ya bağlıdır. Dolayısıyla tüm kürtleri temsil etme şansına sahip değildir.

etme şansına sahip değildir. Kendileriyle aynı düşüncede olmayan kürtlere hiç değilse bundan sonra hakaret, küfür etmemelerini ajanlıkla, işbirlikçilikle, uşaklıkla suçlamamalarını önermiyorum şimdiye kadar böyle davranan arkadaşlara.

Yeni bir dönemin başlayabilmesi için bu anlayışı ve uslubu bırakmaları gerekir. Sürgündeki PKK Parlamantosunun öz ve işlerlik olarak demokratik ve tüm Kürtleri temsil edecek bir yapıya kavuşma-

sı konusunda kafa yormalarını öneriyorum. Ancak bunu başardıklarında "SÜRGÜNDEKİ KÜRT PARLAMENTOSU" adına layık olurlar. Dileğim tümümüzün özveriyle, sevgiyle, saygıyla, coşkuyla sahipleneceği bir demokratik özgür ve irade sahibi bir KÜRT PARLAMENTOSU'nun oluşmasıdır.

Böyle bir parlamentoyu tüm aydınların, yurtseverlerin, Kürt halkının sevgiyle özveriyle sahipleneceğine inanıyorum.

DÊ KÎNGA EDEBÎYATA KURD AZAD BÎBE? (I)

Mubemed Dewran

Roja paşeroja Kurdistan'ê bext jê keti ye, ka çi lê divêti? Heger ji aliyê Mifekir û civaknasên Kurd ve bi zanistiya siyasî û bi rastiya dîrokî lê bihête mêze kirin qezenck mezin e. Bi taybetî li babetên adet û teqalîdên eşîrtiyê ku di jiyana hemî Kurdan de hene.

Jiber ku, pêwendiyên hevpiştîyê di rola partî û rêxistinên Kurd yên siyasî, heta ferhengî di reya Kurdistan'ê de bi hev re ne meqbul in.

Rêbaz û bernameyên hemîyan di armancan de wekî hev in! Hemî doza demokratîyê û parastina mafan dikin.

Lê ! di nav xwe de li hember hev destê zoriyê û dijberîyan bikar tînin. Zû li hev cuda dibin. Rejîmên dagîrkeran edebiyat û azadiya me girtine. Di rex qanun û yasayên xwe de, siyasetek taybet î di jiyana me ya giştî de tatbîq dîke. Zarokên me di dibistanên xwe de perwerde dikin. Xort û lawên me bi vacayî zatiya xwe ya neteweyî tewcîh dikin. Di encamê de, sê îfcahên mixalîfî net eweya Kurd îfraz dikin, îdeolojiya xwe, dijahiya xelkên Kurdistan'ê tetbîq dikin.

Çi ? Ango kîjan? Ger mûnaqeşe û axaftinba, wê mebestê rehber bi ke, ne xisar e. Heta ku va mepirsiya geş bibe, divê bin tayên mebestê were kolandin. Tevî ku diyar e jî, lê dîsa tégihêştin pêwîst e, jiber ku bawerkirin giring e. Şîrovekirin û şerhên dûrbînî bi zanistiya siyasî baweriyê dide ku rastiya sirra dagîrker an dide ser kefa destên kesên ku hêj negîhane baweriyê. Dagîrker bi xwe di bin fermana biyaniyan de ne. Bi tenê mafê rabûriyê di destên wan de ye. Yanê, Kurdistan di bin du qatên dagîrkeri yê de ye. Îdeolojiya siyaseta Kurd di derbara Kurd de, bi tenê di nehîniyê de ye. Di nehîniyê (veşartî) de jî, di şopek kes pê nizanê de ye. Jiber vê yeka han îdeolojiya Kurd ya siyasî, bê hevpiştî ye. Heta di vê helwestê de be, pişt lê rast nabe.

Fêrbûn û perwerdebûn, xwe hişyar kirin e. Edebiyat agahdarî ye.

Du rengên fêrbûnê hene.

Nezanan perwerde bike, pê maran bigre, nabêjin na. Zana tercîh bike, ew dizane çi bike ango kîjanî nexweze. Îro teqlît întîqam e. Mesela Kurd netê miqayese kirin. Erê berî pence salî gelê portekîzî di rewş û pezmek ne di libardabû. Çepan şerê sermayeda ran dikir. Mifekirên wan mîna mifekirên Kurdan nekirin. Pêşniya rên berkevtî pêşkeşî wan kirin. xort û lawên xwe hişyar kirin. Çep, maldar û dîndar di merhela avadaniyê de gîhandin hev. Hîn gê qata navarast ya civakê pêk hat. wê qatê berpirsiyariya nete weyî li xwe girt. Îro Portekiz jî dewletên pêşkewtî bextewar tê naskirin. Di Dîroka me ya siyasî de serpêhatiyên welê berkevtî hene ku hêjayî îtixarê ne.

Mesela:

Serokê PKK A.Öcalan cefayekî mezin di reya Kurdistan'ê de kişand, lê belê teqlîda şoreşgeriya Filîstîniyan û ya Vîetnam kir. Partî û cenga xwe di çiyayên Kurdistanê de destpêkir. Heta jiyana xwe jî bi dagîrkeran diparast. Reya xwe ya şexsî, heta roja ku hate girtin bi xwe tayîn kir. Lê nayê wê manê ku Serok Öcalan bê hevpişt bû. Kurdan ta roja mehkemê xwe feda dikirin da ku Öcalan li hember neyar, rû bi rû raweste. Di heman demê de, di rêxistinên din, di Kurdistan'ê de li

hember dewleta Tirk bûn. Di Tirkîyê, Îranê, Îraqê û Suriyê de nêzîkî 40 mîlyon Kurd hene. Siyaseta wan dewletan naxwaze dewletek bi navê Kurdistan'ê, di nav deverê de hebe. Ne jî divê gelê Kurd xwe di nav wan dewlet an de xwe avadan bike. Heta edebiyata xwe nikaribe bixwîne. Bi tenê, Kurd dikarin, nimêjê û îxbariyan bi roj bikin. Mantiqekî waha di tarîxa reş de dîsa tunne ye!!

Vêca Kurd dê çawa îdeolojiya partiyên xwe keşif bikin. Rêxistin û tevgera neteweyî di Kurdistan'ê de dê çawa xort û lawên xwe di reya Kurdistan'ê de bigêhînin hev. Bê hevpiştî, ne mûmkûn e. Rewş hevkarîyê divêtin. Di rewşek awarte ya îro de ev tiştêkî xweristî ye. Partîzanên rêxistinan bi hev re pevbiçin û şerê yekûdin bikin û bibêjin:

Serokê min ji hemîyan çêtir e. Partiya min ji ya te pêşkevîtir e!! Teqlîdên edebiyata pêfêrbûnê bikin û di dawiyê de xwe rezîl bikin. Di vê rewşê de întîqam û întîxar ne xerî bin. Di dîroka dagîrkeran de malûmatên ecêb hene. Rastiya wan, di siyaseta wan de nerindî hene. Eşîrên Kurdan di jiyana xwe de herdem bê siyaseta bûn e. Eşîr bûne.

Mesela:

Çima di salên 1886- 1910 de, çira edebiyata Kurd ya neteweyî dîsa geş bû û di wê demê de tarîx, rojname û dîwan hatin çapkirin? Di wê rastiyê de dîroka siyasî dest bi çalakiyên xwe yê şoreşgerî kir. Di wê qonaxa dîrokê de osmanliyan zanibûn ku temenê dewleta wan kin e. Hînga têkoşîna îslamî berdan, bi şertên neteweyî girtin. xiristiyanan li hember Tirkan hevpiştîyên xwe bi hêz dikirin, jiber ku Tirk fermandarê dewletê bûn. Kurd jî pişgîrê wan yê herî mezin bûn. Tirkan siwarên Hemîdiyan ji eşîrên Kurdan saz kirin. Ji bo ku jiyana Tirkan biparêzin. Di qirkirina xiristiyanan de Kurd hişyar bûn. Êdî xiristiyan ji qirkirinê paraztin. Tirkan di cîhda siwar peyda kirin. Di Kurdistan'ê de dest bi vekirina medresan kirin. Deftera xezîneya wê demê de 8 mîlyon Lîra ji wan medresan serf kirin. Da ku mêjîyên xort û lawên xanzadeyên Kurdistan'ê pê bişon. Rehber û mûrşîdên Kurdan, eşîr û gelê Kurdistan'ê bi dubareyên Tirkan hesandin. Ku Kurd di niyeta xwe de hatine xesirandin. Tirkan di cîh de medreseyên xwe di Kurdistan'ê de girtin. Şexsiyet û ronak-

bîrên siyasî û rehberên edebiyata Kurd ya neteweyî ji wan medreseyan derdikevin û ala serxwebûna Kurdistan'ê hildidan. Di siyaseta Tirkan de, neyartiya wan ya dijî gelê Kurd ne bi Mistefa Kemal destpêkiriye, jê kevintir e. Lê belê, siyaseta M.Kemal ku ta roja îro têtê meşandin, kirêttir e.

Neyarên neteweya Kurd herdem bi zanebûn rûyê gelê Kurd di kolanên kevn de veşartine. Mirûzên eşîran li hember hev zîq kirine. Îro jî partiyên li ser wan keviyan rê dibin û tînin. Heta nêrîn û pêşniyarên ronakbîr û rêhberên Kurd, di rê û tewcîhkirina xort û lawên xwe de ne cewherî ne, yê xidsarê ne. Lê kînga ronak bîran karî çep, maldar û dîndar di hevpiştîyekê de ji bo merhela avadaniya Kurdistan'ê di reya pêşeroja Kurd û Kurdistan'ê de dane rê, wê gavê dîtina wan dikeve berwaza dîroka Kurd û Kurdistan'ê.

(Wê dom bike)

ULUSAL KURTULUŞ MÜCADELEMİZDE YENİ DURUM

Adil Duran

Bunca yaşananlardan sonra, belli başlı kimi değişimleri ve kitlelerin bunlara nasıl karşılık verdiklerini görmemek için kör olmak gerek. Geçmiş deneyimlerden de hareketle, dönüp geriye bakmak daha yetmişli yıllarda karizmatik özelliklere sahip bireylerin önümüze koydukları program ve hedefler etrafında dövüşe dövüşe inanç çürütmesine uğradık! Bu gün aynı kişiler yine sahnede.

Kitleler oturmaktan, kabullenmekten ve edilgen olmaktan başka bir şey yapamayacak durumda. Bu kahramanlar ahlaksal üstyapısal değerler yüklenen nesnelere olmaktan çıkıp çok boyutlu özneler, müstesna bireyler haline gelip yeni aristokratlar olarak yine halkın yoluna çıktılar. Onlar ideolojik ve ajitatif söylem üstünlüğü ile halkın yaşamından onyılları, umutları ve düşleri almışlardı.

Onlarca ağır bedeller ödendi, acılara boğuldu yaşam, gülmeyi ve güvenmeyi unutturdular. İrin haline gelmiş kanayan bu toplumsal yaranın iyileştirilmesi doğrultusunda en az zor dönemlerde bile kitlelerin, önüne çıkarak, onları sahiplenme adına hiç bir çaba ve duyarlılığı gösteremeyenler bu gün yolumuzdan çekilmek zorundadırlar.

Bu durum birlikte çalışmaya, yeni değerler ile yeni bir coşku yaratmaya engel teşkil etmez. Önemli olan dürüstçe, yüreklice geçmişin muhasebesini yapmak ve dönüşümün gündeme getireceği, geleceğe ait öz değerlere sarılarak fedakarca yola koyulmak, moral değerler açısından önemsenecek bir durumdur.

Ulusal kimlik mücadelesinde, bütünü bilinmediği kertede sorunlar yaşanır ve anlaşmazlıklar büyür. Çünkü ulusal kimlikli partiler ve aynı misyonu yüklenen siyasal kurumların her biri kendi farklı adetleri ve siyasal şekillenmeleri ve deneyimleri ile ulus imgelerini inşa eden öteki gruplarla sert bir anlaşmazlığa düşeceklerdir.

Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinde tarihten gelen durum budur, meselenin bu kör yanını hep görmezden gelen siyasal güçler, çözüm yerine çatışmayı, birlik yerine, birisinin kendi varlığını diğerinin yıkımı üzere kurma anlayışı benimsenmiştir.

Bu ve benzeri nedenlerden dolayı çözüm üretmekten uzak grup çıkarlarını evvela gören alternatifsiz, güdük ve çarpık bir siyasi mücadele zeminine saplanıp kalmışızdır.

Yada birileri çıkıp ortaya attığı siyasal hedefleri doğrultusunda diğerlerine üstünlük sağlarken hiç bir kurala uymamayı meşrulaştırır ve işler kötü gitmeye başladığı noktada, diğerlerine verip verişirme anlayışını egemen kılar ve onu da politik bir mücadele taktiği olarak, kendisine biat eden taraftarların önüne kor. Anlaşamamanın ve birlikte çalışamamanın nedenleri, herkesin ortak sahip olacağı ulusal bilinç bilgisinin eksikliğinden kaynaklanıyor olması, kabul görmediğimiz ama yaşadığımız bir gerçek!

Çatışma ve uyuşmazlık ulusun kendi içinde gerçekleştiği biçimi ile algılsa da, ulusu parçalayan bölge devletleri ve uluslararası konjüktür asıl tehlikenin kaynağı olma önemini korumaktadır. İç faktörlerin çekişmeleri sonucu ortaya çıkan kimin ulusun bir parçası, kimin düşmanı olduğu konusundaki anlaşmazlık başlangıçta basit ve yapay görünsede; belirli grup çıkarları, dini, etnik ve sınıf çıkarlarını da kapsayan, demokratik -anti demokratik bir çatışmanın, yeniden bir altüst olmanın gelecekteki tehlikenin varlığıdır.

Ulusal kurtuluş hedefleyen, ulusalcı güçlerin program ve çalışmalarında bunlar bertaraf edilmediği sürece bu sorun ortadan kalkmaz. Çünkü ulusun verili olarak alındığı yerde ulusal kimlik, ulusal cemaat bağlamı içinde kabul edilen çeşitli kimliklere bir arka plan olarak işlev görür.

Bunu ulus mozağının bir zenginliği olarak ele almak birlikte, anlaşma ve yaşamayı, birbirini anlamayı ve paylaşmayı ön gören bir sentezi yakalamak, çatışmaları kaldırır.

Bir bütün olarak hegemonya mücadelesine, hiç bir üstünlük kompleksine kapılmadan son vererek

"Demokratik-federatif," bir söylemi yeni yaratılmış bir referans noktası etrafında yapılandırmak. Daha akılcıdır.

Çünkü şiddet yıkıcıdır. Kindir.

Şiddet ve kinle yıkanlar gene şiddet ve kinle yıkıma uğrarlar.

BU GÜZELİM DEVLETE YAZIK OLUYOR!

Ali Yeşilsever

Bu güzelim devlete haksızlık ediyoruz! Çünkü yüzyıllar boyu koruduğu, uyguladığı, beslediği, övündüğü, gururlandığı alışkanlıklarını birden bırakmasını istiyoruz. Bence bu büyük bir haksızlıktır!

Malazgirt işgalinden önceki göçebe dönemini saymazsak bile bu işgalden itibaren günümüze dek bu toplumun devlet geleneğinde, savaş, işgal şiddet entrika, kardeşi kardeşe boğdurtma devlet politikası değildir.

Değil mi?

İftira etmeyelim!

Viyana kapılarına dayanırken, İspanya'ya çıkarma yaparken, Hindistan'a sefer düzenlerken ellerinde çiçeklerle gittiklerini kimse inkar edemez!

Değil mi?

Bu devletin, dokuzyüz yıl savaş ekonomisiyle ayakta durduğunu kimse iddia edemez. Şiddet, kahramanlık mı sayıldı? Hayır! Haraç, resmi bir kurum değildi elbet! İşgal edilen yerlerdeki, kadınlar kızlar paylaşılmadı. En güzellerini padişahlar, şehzadeler, vezirler falan almadı. Tüm padişahların -entrikalara karışan mı, karışmayan mı, pek emin değilim- anneleri özbe öz Türk'tü!

Değil miydi?

Şaka bir yana ...

Yüzyıllar boyunca böyle bir geleneği olan devlet, nasıl yetmiş yılda demokrat olacak, çetesiz olacak, savaşız olacak, entrikasız olacak, işkencesiz olacak!

Bir devlet düşünün; başbakanı (M. Yılmaz) meydanlarda konuşurken "Gözünü çıkarırız" ifadesini kullanıyor. Hey mübarek! Başbakan mısın yoksa işkenceci mi! Başbakan böyle bir ifade kullanıyorsa o ülkede işkenceyi, şiddeti nasıl önlersin?

En önemlisi yine asırlar boyunca şiddetle beslenen bir sistem -iktidar için, kardeşi kardeşe boğdurtmayı yasallaştıran anlayış- kısa zamanda bir başbakan genelgesiyle, şıp diye işkençe yapmayı bırakacak.

Olacak iş değil! Başbakan (T. Çiller) karakollara genelge göndererek işkence aletlerini kaldırım demedi mi? Hani o tarihe kadar devlet, "işkençe yapılmıyor" diyordu.

Çiller, karakollar da işkence aletlerinin olduğunu kimden duydu! Üstelik "Karakollardan işkence aletlerini kaldırım" demek, işkencenin resmi bir kurum olduğunu göstermiyor mu? Madem bu iş genelgelerle oluyor, şimdi Ecevit'in kafası bozulur da "geri getirin lan şu işkence aletlerini karakollara" derse ne diyeceğiz!

Savaşkolik, işgalkolik, şiddetkolik, işkencekolik, çete ve entrikakolik bir sistem nasıl olurda birden adil, insan haklarına saygılı bir sistem olur. Olur mu dersiniz?

Bir devlet düşünün; Cumhurbaşkanı (T. Özal) otobanda hız denemesi yapıyor ve "korumalar bana yetişemedi" diye övünüyor. Cumhurbaşkanı otobanda hız denemesiyapabildiği bir ülkede trafik kazalarını önleyebilirmisiniz? Garibim Musa Eroğlu'nun gazelleriyle bir ülkenin trafiği düzene girer mi? Musa Eroğlu öyle yanık söylüyor ki vallahi, yaşam koşullarından bunalan, siksntudan kafası bozulan, gaza basıyor, trafik kazaları daha da artıyor.

Bir devlet düşünün; Başbakanı (M. Yılmaz) ekonomiden sorumlu devlet bakanı (?) çetelerle ilişkide bulunuyor ve ihalelere fesat karıştırıyor gerekçesiyle düşürülüyor. Bu ülkede çeteleşmeyi nasıl önleyeceksiniz! Sonra çeteleşmeyi önlemeye gerek var mı? Çeteleşmeyi önlersen devlet perişan olur. Kimle devleti yöneteceksin? Çetesiz devlet olur mu? Çetesiz futbol kulübü olmadığına göre, devlet hiç olmaz! Ha devlet, ha futbol kulübü. Ali Şen öyle dememiş miydi?

Bu ülkede futbol gelişecek vallahi! Her yakaladığım -görünen o ki anlaşmalı yakalanıyorlar- çetebaşını üç beş ay tutukevinde konuk ettikten sonra futbol kulüplerinin başına getirirsen bu ülkede futbol gelişmez mi? Bal gibi gelişir.

Yani çeteleri futbol kulüplerimizin başına getirmeyelim de kulüplerimiz geri mi kalsın? Bu hangi vicdana sığar.

Bir devlet düşünün; Cumhurbaşkanı (S. Demirel) bir gün kürt realitesini kabul edeceğiz diyor, ertesi gün "tek bayrak, tek marş, tek sınır, tek dil" diyor. Başka bir gün "24 devlet kuruldu, ancak Kürtler ve Ermeniler kuramadı. Onlara devlet kurdurtmayız" diyerek alanlarda basbas bağırıyor. Bu ülkeye, demokrasi, insan hakları gelmez mi?

Gelir değil mi! Bence bırakalım bu devlet savaşsın, işgal etsin, şiddet kullansın, işkence yapsın, çete kursun; çetecilikten usanan, yorulan çetebaşlarını futbol kulüplerinin başına getirsin, devleti entrika ile yönetmeyi sürdürsün!

Başbakanları göz çıkarsın, cumhurbaşkanları hız denemesi yapsın, avrupa ile ilişkilerini ancak bu yolla düzeltir. Trafik sorununu bu yolla çözer, turizmi bile bu yolla geliştirir. Futbol kulüpleri gibi turizmde çetesiz gelişeceği mümkün mü, görülmüş şey mi?

Devletin, kürt sorununa da bakış açısı savaş, şiddet, çete, entrika ve zora dayanıyor. Haklı! Atadan dededen bunu görmüş. Yani şimdi kalksınlarda atalarından dedelerinden farklı bir şey mi yapsınlar?

ZORUNLU BİR
AÇIKLAMA

Hemreş Reşo

Değerli arkadaşımız Dara Bilek "Denge Bakur", sayı 1, sayfa 8-9 da "Önümüzü açmanın yolu.." başlığı altında yazdığı eleştirilere adı geçen derginin 2. sayısı, sayfa 19-20 da da "bir açıklama" getirmesi ve açıklamasında "*Eğer yanlış şeyler yazılmışsa veya yazılan bazı şeylerin yanlış olduğuna inanan arkadaşlar varsa, doğrusunu yazarlar ve bende yaptığım yanlışı düzeltirim*" demesi, bu yazının yoğun tepkilere neden olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle, partimiz PDK-Bakur'un kuruluşundan bu yana aralıksız Genel Başkan'ı ve parti içi tüm gelişmelerden haberdar olması gereken bir kişi olarak, bu yazı ve açıklamada bulunan birkaç noktayı açıklığa kavuşturmayı hem zorunlu ve hem de yararlı görmekteyim.

Arkadaşımızın da "açıklama" sında yazdığı gibi "*partimizin sahip olduğu demokratik işlerliğe diğer partiler sahip değildirler.*" Bunun bir gerçek olduğu tüm çalışma ve yayınlarımızda açık olarak görüldüğü gibi, dışımızda bulunanlarca da çoktan teslim edilmekte ve halkımızın da takdirine mazhar olmaktadır. Arkadaşımızın yayınlanan yazı ve açıklaması da bu gerçeğin en belirgin bir kanıtıdır. Ne var ki, burada asıl olarak, bu "demokratik işleyişin" nasıl algılanması gerektiği ve kullanılışıdır. Kanımca, "zaman ve mekan" gözetilmeksizin yapılan eleştiri ve gösterilen tepkiler yararlı olamaz ve "demokratik işleyişe" de yabancı kalır. Ayrıca, ne Kürt Hareketi'nin bu gün içinde bulunduğu durumun ve ne de bu süreçte yaşanmakta olan dünya konjoktürünün bu ve buna benzer eleştiri ve tepkilere açık olduğu söylenemez.

Nasıl ki her yenilik ve ileriye atılan adım engellerle karşılaşarsa, partimizin de önüne koyduğu böyle demokratik bir işlerliğin zorluklarla karşılaşacağı açıktır. Partimiz bunun bilincinde olarak böyle bir yapılanmaya gitmiş ve "eski örgütsel alışkanların" beraberinde getirdiği tüm engellere göğüs gererek bu güne gelebilmiştir.

Elbette, doğal olarak bu "demokratik işleyiş" benimseyemeyen ve hatta garipseyen arkadaşlar da olacaktır. Bunun doğal olduğu kadar, bu durumdaki arkadaşların kendi iradeleriyle geldikleri gibi, yine kendi iradeleriyle, yani parti tüzüğünde de belirtildiği gibi "*özgürce partiden ayrılmaları*" da demokrasinin gereği olarak kabul görmesi, bu tutumun yadrganmaması ve saygıyla karşılanması gerekir. "*Tek sasililiğin*" ve "*tek tip*" insan "yaratma" çabalarının halkımız özgürlük savaşımında oynadığı olumsuz rol ve tahribatlarda bilinmekte, uzak ve yakın tarihimiz de bunu açık olarak gözler önüne sermektedir.

Partimiz, bu gerçeklerden hareketle, başından beri "tek sasililiğe" ve "tek tip insan" yaratma çabalarına karşı durmuştur. Partimiz, bu tutum ve özelliği ile övgüleri üzerine çektiği gibi, eleştirilere de hedef olmuştur. Ne var ki, bunun gibi olaylar partimizde söylendiği kadar da meydana gelmemiş ve geldiği kadarıyla da tahripkar olmadığı için ayrıca takdire şayandır. Benzeri olayların diğer örgütlerde de görüldüğü ve ters yönde bir akımında gelişerek partimizi güçlendirdiği de gözardı edilemez.

Zaten arkadaşımız da açıklamasında, parti saflarımızda yer almayan bir çok dostun partimizi değerlendirirken, partimizin bu "demokratik işlerliğine" parmak bastıkları ve partimizin kendilerine *güven verdiğini* aktarmaktadır. Bu gerçekler gözardı edilerek, "*bu parti 1992'den günümüze kadar, devamlı kan kaybediyor.*" demek ve bunun sorumluluğunu da hepten parti yönetimine mal etmek, hem yanlış hem de abartılmış olur kâsındayım.

Değerli arkadaşımız, yazısında "*Parti yönetimi hiç uyum içinde çalışan bir yapıya sahip olmadı. Uyum içinde olmayan ve hiç bir anlamda birbirine güven duymayan insanların özellikleri ne olursa olsun bir arada olumlu bir biçimde siyaset yapamayacakları, politika üretemeyecekleri ve başarılı bir yönetim sergileyemeyecekleri çok açıktır.*" demektedir.

Eğer bu söylem, bir genelleme olarak parti ve örgütler için kullanılsaydı, doğruluğu şüphe götürmezdi. Ama, bunu partimizin bir özelliği olarak yansıtmak büyük bir haksızlıktır. Partimizin kuruluşundan bu yana, yönetimi paylaşan arkadaşların hala bu gün var olan yönetimde de *çoğunlukta* olmaları bu haksızlığın kanıtıdır. Nasıl ki arkadaşımız açıklamasında "*şu anda parti yönetiminde yer alan arkadaşlara güvenim olmasaydı beraber çalışma şansımız olmazdı*" diyorsa, bu ilkenin, bu güne kadar yönetimde bulunan arkadaşlar için de geçerli olması doğal değil mi dir ?..

Arkadaşımızın, parti yöneticilerine atfen "Fakat bir defacık olsun sözkonusu yöneticiler, kalkıp kitle önünde biz bu işi yapamıyoruz veya bu kadarını yapıyoruz demenin cesaretini gösteremediler." demesi de çok ilginçtir. Eğer arkadaşımız belirli aralıklarla yapılan Parti Meclisi toplantılarına katılma durumunda olsaydı veya daha önceki üç kongreye katılabilseydi, biri istisna olmak üzere her PM toplantısında, başka bir arkadaşına fırsat verebilmek amacıyla genel başkanlıktan istifa ettiğimi ve Kongrelerde de günü gününe yapılan çalışmalar hakkında rapor sunmamıza karşın, Genel Başkan olarak, *kendimi de* kast ederek, tüm yönetimin gerekli performansı gösteremediği, bütün sorumluluğun da bana ait olduğunu ve bu çalışmalarını daha iyi yürütebilecek yöneticiler seçmeleri gerektiğini delegelere açıkladığımı görebilirdi. Çok kısır imkanlara rağmen, gecesini gündüzüne katan bir genel başkanın PM ve Kongre'lerde böylesi bir tutum sergilemesi ve böylesi bir tavır takınması dünyanın hiç bir yerinde görülmemiş bir olaydır.

Bu nedenle, partimizde gelişen bu temayül, parti ve örgütlerde *bir ilk'dir* diyebilirim. Bu husustaki cesaret ve mütevazî atılım ve tavırların duyumlara dayanılarak yanlış yorumlanması doğru olmasa gerek.

"Partimizin sağlıklı politika" üretmediği hususuna gelince: Bu gün, gelinen aşamada, bu söylemin ne kadar doğru olup olmadığı, bu süreci daha iyi değerlendirebilecek dünya kamuoyu ve halkımızın takdirine bırakmanın daha doğru olacağı inancındayım.

Ama, maliye hususu *çok hassas* bir konudur. Bunun ne kadar hassas ve partiler için ne denli hayati bir konu olduğunu, *legal* ve en demokratik geçinen SPD'nin (Almanya Sosyal Demokrat Partisi) tüzüğünde altı çizilen ilkeyi aktarmakla yetineceğim: SPD parti tüzüğü, 23. Maddesine göre, Parti Genel Başkanı, yardımcıları ve maliye sorumlusu Kongrece ayrı ayrı seçilirler. Madde 27 de de " hiçbir üyenin,(...) kongrede özel bir karar

alınmadan parti malvarlığı ve maliyesi hakkında bilgi alma veya maliyeyle ilgili dosyayı inceleme hakkı yoktur" şartı yer almaktadır. Yani, maliye sorumlusunun kongre tarafından seçileceği, yalnız kongreye hesap verebileceği ve kongrede, *özel bir karar alınmadan*, üyelerin kongreye sunulan raporla yetinmeleri ilkesi benimsenmiştir. Burada görüldüğü gibi, SPD maliyeyi partinin en korunması gereken bir sırrı olarak görmektedir. *Legal* ve en demokrat geçinen bir parti, maliye konusunda bu kadar hassas olabiliyorsa, *legal olmayan* bir partinin bundan daha az bir hassasiyet göstermesi beklenebilir mi?

Aslında bu maliye konusu bu kadar hassas olmasaydı, arkadaşımızın açıklamasında, mevcut yönetimde yer alan arkadaşlara "*güven*" beslediği belirtmesini yeterli görür, nasıl ki dışımızda bulunan organlarca şahsım hedef alındığında sessiz kaldıysam, bu konuda da sessiz kalmayı yeğlerdim.

Kamuoyunca da bilindiği gibi, yıllardır "Özgür Politika" ve diğer organlarda yer alan silahşörlere ağza alınmayacak küfürler savurmuşlardı. "Çamur at, izi kalır" babında yalan ve iftira kampanyaları yürüttüler. Hatta bunlardan biri, beni "Reşo"(1) ile kıyaslayacak kadar pervasızca "çizmeyi aş"mış, hiç görülmemiş terbiyesizlik örneği sergilenmişti.

Daha ilginç olanı, hapishanede partisinin sırlarını ifşa eden, tüm arkadaşlarını ele veren (D. Esas No: 1981/472), oradaki er ve erbaşlarına "komutanım" diyerek binbir takla atan, Türk şoven marşlarını ezberleyek, tok sesiyle tutuklu arkadaşlarını rahatsız eden ve bununla da kalmayarak, kendi deyimiyle en "nefret" ettiği tarafa geçerek deşifretiv yazı ve provokatif konuşmalarıyla "Zap Cumhuriyeti" kamplarının bombalanmasına ve MED TV'nin de kapatılmasına katkıda bulunan *diğer biri*'sinin de bu iftira ve kampanyalarda yer almış olmasıydı.

Bu ve buna benzer, siyasi ahlaki ve Kürt kültür ve ananelerini hiçe sayan olayları dahi sessizlikle karplamış, gereken tepkinin yurtseverlerce gösterileceği inancıyla, bu husustaki değerlendirme ve yargıyı da kamuoyu takdirine bırakmayı daha yararlı görmüştüm. Bunda yanılmadığım, bu gün daha da iyi görülmekte ve anlaşılmaktadır.

Yukarıda da değinildiği gibi, arkadaşımızın yazı ve açıklamasında hedef olarak alınmamama rağmen, bu çok hassasiyet gösterilmesi gereken maliye konusunda sessiz kalmam beklenemezdi.

Bu konuda şahsımı ilgilendiren hususları kamuoyuna açıklamayı, hem halkımıza karşı bir borç ve hem de tarihe karşı bir görev olarak görmekteyim. Ve aşağıda yapacağım açıklamaların

okurlarımızca daha da iyi anlaşılabilmesi için, maddi durumumla da ilgili kısa bir bilgi sunmak ihtiyacı doğmaktadır.

1988 yılında, 8 yurtsever Kürt örgütü bir araya gelerek TEVGER'i kurdu. Bu örgütün sözcülerinden biri olarak, ona tüm mesaimi vermek amacıyla 22 yıllık öğretmenlik vazifeme son vererek işsiz duruma düştüm.

TEVGER'den ayrıldıktan ve hiçbir örgütle bağım kalmadıktan sonra serbest bir mesleğe başladım. Bu mesleği yürütürken aylık brüt ortalaması 15-20 bin DM tutarında idi. Partimiz 1992 yılının Eylül ayında kurulmasına rağmen, kuruluş çalışmalarına katkıda bulunmak amacıyla 1992 yılının Nisan ayı itibarıyla bu mesleği de noktalamak durumunda kaldım.

Bilindiği gibi, ayakları yere değen her örgüt, daha doğrusu büyük hedeflere varmayı önüne koyan her parti, kendi yöneticilerini finanse eder. Bu hem gerekli ve hem de yadırganacak bir husus değildir. Partimiz tüzüğünde de bu husus gayet açık olarak yazılmış ve yöneticilerin geçim ve masraflarının karşılanacağı ön görülmüştür.

Buna rağmen ve daha *canlı şabitler* de varken, şunu açık yüreklilikle belirteyim ki, *42 yıllık* aktif siyasi yaşamım boyunca kurucusu veya sorumlusu olduğum hiç bir örgüt ve partiden veya herhangi bir taraftan geçimim için finanse edilmeyi içime sindirip kabul edemediğim gibi, partimizce de, kuruluşundan bu yana tarafıma geçimimle ilgili herhangi bir para aktarılmış değildir. Birakalım geçimimi finanse etmeyi, parti için tarafımdan yapılan masraflar dahi karşılanamadı. Üçüncü kongreye sunduğum raporda, yalnız telefon ve faks masraflarımın 36 bin DM olduğu görülmüştü. Bu masrafların bu güne kadar karşılanmadığı bir yana, 3. Kongreden 4. Kongreye ve 4. Kongreden bu güne kadar yapmış olduğum masraflar da partimiz tarafından karşılanamamıştır!

Hal böyle iken, yani tüzüğünde belirtilen hükme rağmen, yöneticilerini profesyonelce çalıştıracak, hatta genel başkanının parti için yaptığı masrafları dahi karşılayamayacak bir parti söz konusu iken, bir arkadaşımızın kalkıp "partiye epey *mali* kaynak *aktarıldı*", altını çiziyorum "*epey ... aktarıldı*" demesi, hem çok üzücü ve hemde büyük bir haksızlıktır. Ayrıca, "aktarıldı" sözcüğünün de ne anlamlar taşıdığı ve ne gibi yorumlara da açık olabileceği bunun cabası.

Değerli arkadaşımız yazısının son paragrafında: "Demokrasiyi, değişimi ve gerçekten Kürt halkının istemlerini gerçekleştirebilecek güce sahip bir partiyi hedefleyen herkes, doğrulara varmak için yanlışları ortaya koymak ve bunun gereklerini yapmak için katkıda bulunmak zorundadır. Bütün

bunlar yapıldığı takdirde partimiz KDP/Kuzey, geçirdiği tüm çalkantılara rağmen, ulusumuzu ulusal kurtuluşa götürmeyi amaçlayan mücadelesinde yeni boyutlarda perspektiflerine kavuşacaktır."

Doğru söze ne demeli?

(1) Burada, Türk güvenlik güçlerinin "Reşo" lakabı taktıkları, mayın bulmada yararlandıkları, yaptığı hizmete karşı ödüllendirdikleri merkep kast edilmektedir.

BASIN AÇIKLAMASI

TC devleti, karanlık tarihinin en kötü dönemlerinden birini yaşıyor. 18 Nisan seçimlerinin ürünü radikal sağ koalisyona hükümeti, bütün kollardan demokrasi güçlerine ve Türkiye'de demokrasinin "olmazsa olmaz" koşulu olan Kürt ulusal varlığı ve davasına geniş saldırılara geçmiş bulunmaktadır. Bir taraftan ırkçı histeri ve şövenist duyguları işleyen rejim, Kürt kelimesinin kullanımını yasaklama yoluna gidiyor, diğer taraftan ırkçılık ideolojisinin toplumsal zemine indirgenmesine varan tüm yollara başvurmadan kaçınıyor.

Partimiz, kamuoyuna 8 Nisan 1999'da yaptığı açıklamada "... gerçekte Türkiye gelecek için felaketin çanlarının çaldığı bir realite ile genel seçimlere gidiyor. Ülkede sağduyunun kendisini tamamen milliyetçi duygulara teslim ettiği bir durum yaşanmaktadır. Aslında böylesi bir ortamda seçimlerin yapılması gelecek için ciddi tehlikelere de yol açabilir..." değerlendirmesinde bulunmuştu. 18 Nisan seçimleri sonuçları bu tesbitimizin ne kadar yerinde olduğunu açıkça gösterdi. Seçimlerden Nasyonal-Sosyalist Ecevit'in partisi DSP ve ırkçı-Turanlı MHP büyük bir zaferle çıktılar. Yaptıkları hükümet programı da anti-Kürt'lük temeli üzerine oturtuldu. Koalisyona diğer ortağı ANAP ve lideri Mesut Yılmaz da partisinin kuruluş zeminini ve Özal misyonunu terkederek, ırkçı-nasyonal sosyalist koroya eşlik ediyor...

Partimiz, her zaman Kürt Ulusal Mücadelesinin barış, demokrasi ve siyasal bir süreci izlemesi gerektiği perspektifini savunmuştur. TC devletinin bugün içinde bulunduğu çıkmaz sokak, uluslararası konjunktür ve Kürt ulusal- demokratik hak ve özgürlüklerinin giderek daha da gündemleşmesi, böylesi çağdışı-gerici bir rejime tüm kapıları kapama ve onu dahada yalnızlığa bırakmaya elverişlidir.

PKK Genel Başkanı A.Öcalan'ın mahkeme sürecini ve alınan idam kararını kullanarak Kürt sorununu karalamayı önüne koyan Ecevit-Bahçeli-Yılmaz ve bunların fermandarları MGK'nun politikalarını boşa çıkarmalıyız. Kürt ulusal davasının bir kişinin, bir örgütün sorunu olmadığını TC devleti de, dünya da iyi biliyor. Biz bu gerçeği gözler önüne bir daha sermeliyiz... Bu Kürt ulusalcılığının, demokratlığının bir gereğidir.

Bu nedenlerle, Ankara'nın nasyonal-sosyalist, ırkçı koalisyona anti-Kürt düşmanlığına alternatifler yaratabilmek için uluslararası zeminde TC devletinin karanlık realitesini gözler önüne sermeliyiz. Bu anlamda Partimiz, diğer ulusal demokratik güçlere birlikte hareket etme ve mücadele etme çağrısı yapıyor.

07.07.1999

Kürdistan Demokrat Partisi/Kuzey
(PDK/Bakur)
Basın-Yayın Sekreterliği